

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

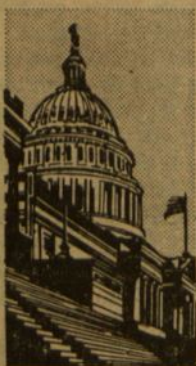
50-ti metai • Sausis — January 8, 1965 • Nr. 3

ILIUSTRUOTOS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PREZIDENTO PLANAS

L. B. JOHNSONAS IR TOLIAU ŽADA GEROVĘ KRAŠTO VIDUJE IR TAIKĄ SANTYKIUOSE SU UŽSIENIAIS. — PAKVIETIMAS SOVIETŲ VADAMS APSILANKYTI AMERIKOJ — BENT KOKIOS VILTIES ATĖMIMAS PAVERGTIEMS SOVIETŲ KRAŠTAMS. — JOKIOS NAUJOS POLITIKOS AZIJOJE.

Vytautas Meškauskas

Sausio 4 d. prezidentas L. B. Johnson padarė tradicinį pranešimą apie būklę (state of the Union) jungtiniame senato ir atstovų rūmų posėdyje. Turint gal-

Kas nauja Pasaulyje

● SOVIETŲ S-GOS SPAUDA aštriai kritikuoja prez. Johnsono kalbą, prikišant joje dvivaidiškumą. Anot Pravdos, prezidentas, kalbėdamas apie tolimesnių santykių su Sov. S-ga išlyginimą ir moderavimą, neatsisakęs kištis į Vietnamo ir Kongo reikalus, tuo patenkindamas JAV "militaristų avantūras". JAV - Sov. S-gos santykių klausime prezidentas pasirodęs kuklus konkrečiais pasiūlymais.

Sovietinė spauda visai nepaminėjo tų kalbos vietų, kuriose prez. Johnsonas kvietė Sov. S-gos vadovus atvykti į JAV, susipažinti su šio krašto laimėjimais ir keistis nuomonėmis per televiziją. Tuo pačiu buvo duota suprasti, kad prezidentas neatsisakytų atsakyti revizitui.

● JAV PARAMA KUBOS pabėgėlių organizacijoms pamažu siaurėja. Politiniuose sluoksniuose svarstomas klausimas, kaip surasti žmogų pačioje Castro aplinkoje, kurioje jaučiamas nepasitenkinimas dabartine Kubos padėtimi, ir jį remti, kad pagreitintų Castro nuvertimą. Esamos sąlygos esąs visai įmanomas suklimas prieš Castro iš vidaus, visai nepanaudojant emigrantinių organizacijų.

● POPEŽIUS POVILAS VI numato praveisti svarbias reformas Romos Kuriijoje. Tomis reformomis, išplaukiančiomis iš Bažnyčios suvažiavimo nutarimų, numatoma suteikti didesnes teises vyskupams, apriboti Kurijos narių amžių iki 70 m., sumažinti Kurijos teises skiriančius vyskupas ir sprendžiant vedų klausimus, įvesti moderniškiasias priemones Bažnyčios administracijos pagerinimui.

● PREZIDENTO RINKIMAI ITALIJOJE parodė, kad krikščionių - demokratų partija, valdžiusi šį kraštą virš 18 metų, padarė ne vienalytę organizaciją, o kolektyvą įvairiausių pažiūrų frakcijų. Prezidentu išrinkus socialdemokratą Saragat, spėjama, kad jo vaidmuo Italijos politiniame gyvenime bus žymiai ryškesnis ir įtakingesnis.

● 700 MIL. DOL. PARAMOS Kuba gavo iš Sov. S-gos 1959-1963 m. laikotarpyje. Neskaitant apie 1 bil. dol. paramos ginklaviams, Kuba yra daugiausia paramos gavusi valstybė P. Amerikoje.

Tuo pat metu JAV remia 19 P. Amerikos valstybių.

voje, kad L. B. Johnsonas buvo pats išrinktas prezidentu didele dauguma keturių metų terminui, tas pranešimas yra lygus ir naujos vyriausybės deklaracijai arba bent įvadui į ją inauguracijos proga sausio 20 d. Be to, spaudoje buvo pasirodžiusių žinių, kad prezidentas labai įtemptai dirbęs, ruošdamas tą pranešimą. Dėl viso to, prezidento kalbos buvo laukiama su dideliu susidomėjimu.

Tačiau tie, kurie laukė iš tikro ko nors naujo, turėjo kiek nusivilti. Prezidentas pasitenkino daugiau ar mažiau bendromis frazėmis, kuriomis jis pasižadėjo siekti gerovės savo krašte ir taikos santykiuose su užsieniais. Apie prezidento priemones pakelti krašto gerovę ir leisti ją pasidžiaugti galima didesniai žmonių skaičiui, kurie iki šiol to negalėjo padaryti vien savo pajėgom, mes turėsime progos dar daug kartų pakalbėti, kongresui svarstant jau konkrečius to siekiančių įstatymų projektus. Ši kartą pasitenkinsime sustojimu prie prezidento samprotavimų užsienio politikos srityje.

Pastebėjęs, kad mes vistic dar gyvename pilname pavojuje pasaulyje, LBJ taip nusakė konkrečius JAV politikos tikslus: "Su Sovietų Sąjunga mes siekiame taikingo susipratimo (peaceful understanding), kuris galėtų sumažinti pavojų laisvei". Prezidentas dar pridėjo, kad rudentį, atseit per rinkimus, jis prašys amerikiečių pasirinkti tokios politikos kryptį ir jie tam pritarę: "Aš pildysiu jų pavedimą. Jei mes turime gyventi taikoje, mes turime geriau vienas kitą pažinti."

Esu tikras, kad amerikiečiai sveikintų progą pamatyti sovietų vadus per savo televiziją - lygiai taip pat aš norėčiau kad sovietų žmonės galėtų išklausyti mūsų vadus.

Turiu vilties, kad sovietų vadai galės aplankyti Ameriką ir iš pirmų šaltinių (at first hand) pažinti mūsų kraštą.

Rytų Europoje neramios (restless) tautos lėtai pradeda įgyti savus bruožus (assert their identity). Mūsų vyriausybė, padedama darbo ir prekybos veikėjų, ieško būdų padidinti taikingą prekybą su tais kraštais ir Sovietų Sąjunga".

Paprasčiau kalbant, prezidentas tikisi, kad į Washingtoną atvykęs Brežnevas ir Co, galės daugiau patirti apie Ameriką, negu iš savo skaitlingų šnipų ir kitokių

kolaborantų "second hand" žinių, o į sovietų vergiją patekusios tautos apsiprato su savo likimu ir jį galėtų pagerinti... intensyvia prekyba su JAV, amerikiečių biznieriams ir unių pareigūnams taikinkaujant!

Padėtis esanti, pasak prezidentą, rimtesnė Azijoje, kur komunizmas turįs daugiau agresyvią išraišką (face). Girdi, mes tai matome Vietname. Čia prezidentas paaiškino, kodėl amerikiečiai ten atsirado:

"Pirmiausia dėlto, kad draugiška tauta prašė mūsų pagalbos prieš komunistinę agresiją. Prieš dešimt metų mes ją pažadėjome. Trys prezidentai tą pažadą parėmė ir mes nesirengiam jo sulaužyti."

Antra, mūsų pačių saugumas yra susijęs su taika Azijoje. Du kartus vienos kartos laikotarpyje mes turėjome kovoti su agresija Toluosiuose Rytuose. Agresijos ignoravimas tik padidintų platesnio karo pavojų.

Mūsų tikslas yra taika pietryčių Azijoje. O jai teisi, jei agresoriai paliks savo kaimynus ramybėje.

Čia reikalus sukasi dėl laisvės. Ir dėl to mes niekada neturėtume nusileisti. (What is at stake is the cause of freedom. In that cause we shall never be found wanting.)"

Prezidentas sąmoningai išskyrė dvi komunizmo rūšis: sovietinę, su kuria, esą, galima susikalbėti, ir daugiau agresingą - aziatinę, kuriai reikia pasipriešinti. Vargu, ar tai atitinka tiesą. Tiek vieni, tiek ir kiti komunistai niekada nepraleidžia progos savo tikslams įgyvendinti. Skirtumas glūdi tik tame, kad sovietai neturi tokios geros progos Europoje, kaip kad kinų komunistai Azijoje.

Kodėl amerikiečiai negali lygiai taip pat gerai pasipriešinti komunistiniams siekiams pietryčių Azijoje, kaip kad jie pasipriešino Vakarų Europoje po 1948 metų? Dėl to, kad Europoje nebuvę, bent iki šiol, palikta jokios abejonės, kad komunistų agresija susidurs su visa JAV galybe ir tame susidūrimu bus suaukinta pati Sovietų Sąjunga. Vietname Washingtonas buvo įstumtas į tokią padėtį, kad komunistai gali daryti ką nori, nebijodami jokios bausmės savo užnugariumi.

Padėtis ten yra tokia, kad tik reali JAV grėsmė perkelti karo veiksmus į šiaurę gali sustabdyti iš šiaurės vadovaujamą ir remiamą partizaninį karą Pietų Vietname. Prezidentas tačiau tuo grasinti atsisako. Kodėl? Todėl, kad jam neišku, ką tokiu atveju darys Sovietų Sąjunga. Kinija, grynai kariniai žirint, nesudaro rimto priešo, sovietai būtų kiek kietesnis riešutas. Tačiau naivu manyti, kad maloniai elgiantis su sovietų vadais, gali-

Vaizdas iš Lietuvos mokytojų konferencijos New Yorke, įvykusios sausio 2-3 d, kurioje dalyvavo lituanistinių mokyklų 37 mokytojai. Nuotraukoje prie stalo kalba LB Švietimo Tarybos pirm. J. Ignatonis. Toliau matyti sėdint: J. Banaitienė, P. Dzikenė, VLIK atstovas St. Lūšys, V. Padvarietytis ir LB New Yorko apyg. pirm. J. Šlepetys.

LIETUVIŲ MOKYTOJŲ KONFERENCIJA NEW YORKE

E. ČEKIENĖ

Kai didžioji New Yorko lietuvių dalis dar tebemiegojo po triukšmingų Naujųjų Metų sutikimų, sausio 2-os dienos ankstyvą rytą iš tolimų miestų suvažiavę rinkosi lituanistinių mokyklų mokytojai ir dvi dienas posėdžiavo Apreiškinio parapijos salėje, Brooklyne. Lietuviai mokytojai, tie lietuvių bėgėliai, nuo kurių visais laikais priklausė tautos ateitis, kurie daugiausia tautai duoda ir mažiausia iš jos reikalauja sau, kurie dirba didžiausią tautinį darbą ir apie kuriuos mažiausia laikraščiai rašo. Senai, dar nepriklausomos Lietuvos buvę mokytojai ir, mano dideliu nustebimui, didesnį jų dalį jauni veldai, susirūpinę svarstė metodus, mokymo priemones ir kitas lituanistinio mokymo problemas.

Suvažiavimas išsklaidė eilės paskaitų: Lietuvos kalbos dėstymas visai nemokantiems -- J. Kavaliūno; Anglų ir lietuvių kalbų fonologiniai skirtumai -- dr. A. Klimo; Rašybos, rašmenų, programos ir kiti organizaciniai reikalai -- J. Ignatonio, JAV LB Švietimo Tarybos pirmininko, ir tėvų vaidmuo lituanistinio švietimo uždaviniuose -- V. Čižūno.

Be to, konferencijos dalyviai aptarė Maironio mokyklos Brooklyne 1-jo skyriaus parodomąją pamoką, kurią pravedė tos mokyklos vedėja E. Ruzgienė.

ma papirkti jų palankumą pietryčių Azijoje. Jie skaitosi tik su jėga ir kiekvienas pataikavimas tik padidina jų apetitą.

Kiekvieną paskaitą suvažiavimas išdiskutavo iškeldami teigiamus ir neigiamus reiškinius ir nustatydami, kas joje visiems priimtina, ko galima pasimokyti. Daugiausia bendrų išvadų prieita išklausius J. Ignatonio pranešimų.

Nutarta lituanistinėse mokyklose laikytis Jablonskinės rašybos, neapkrauti vaikų neesminiais dalykais, nebausti dėl žodžių trumpinimo. Konferencijos dalyviai priėjo vieningos nuomonės, kad lietuvių kalbą vaikas turi išmokti pirma ne anglų, t.y. iki 6 metų, kitaip ji nebebus jo gimtoji kalba, nors vėliau ją ir nebėgali išmokti.

J. Ignatonis pagėdavo iš lituanistinių mokyklų vedėjų bei mokytojų artimesnio kontakto su Švietimo Taryba. Vieningai pagėdauta suvienodinti mokinių pažymių knygytes ir atestatus. Žodžiu, konferencija pasisakė už centralizuotą lituanistinių mokyklų kursą, priemones ir k., išplaukiančias iš Švietimo Tarybos iniciatyvos, kurios atstovs čia pat išdalinio atspausdintų mokykloms dainų su gaidomis knygytes, mokyklų darbo ir tvarkos nuostatus, pažangumo knygytes ir k.

Konferenciją atidarė S. Dzikas, į prezidiumą pakviesdamas Aleksandrą Radžių -- pirm., seselę Mariją - Jurgitą ir O. Tautvilienę vicep., O. Balčiūnienę ir J. Gerdvilienę sekretorėmis.

Suvažiavimą sveikino J. Šlepetys, JAV LB New Yorko Apygardos pirmininkas, perduodamas kartu ir ALB Tarybos pirmininko V. Volerto sveikinimus. S. Lūšys sveikino VLIK vardu. Gauta sveikinimų raštu.

Mokytojų buvo suvažiavę iš Chicago, Washingtono, Baltimoro, Hartfordo, New Jersey ir kitur, viso 35.

Po pirmos dienos posėdžių visi konferencijos dalyviai aukštutinėje parapijos salėje buvo kukliai pavaišinti. O rytojaus dieną, sekamadienį po pamaldų, posėdžiai vėl tęsėsi.

Per dieną posėdžiavus rūsioje bei dienos šviesos, per naktį daugelio keliavimas, užkandžiams persikelta į viršų, į nekuriantą salę ir tolimi svečiai pavaišinti šalia kavos gulėjusiu atšalusio vandens puoduku ir truputį užkandžio. Malonu buvo stebėti, kaip jie visi patenkinti toliau svarstė lietuvių išlaikymo problemas, dalinosi pedagoginiu patyrimu.

Tai mūsų vargo mokyklų mokytojai, tai tikri lietuvių išsilavinę inteligentai, kuriems pirmoji eilė rūpi ne materialinė prabanga, bet idealas. Tai tėsinys tų, kurie anais laikais išnešė lietuvių iš

Lietuvos laisvės žiburį ant savo pečių. Tik jie išnešė ir dabar. Juo daugiau tam vilties yra dėl to, kad jų eilėse jau matome jaunų veidų, kurie baigė tas vargo lituanistines mokyklas čia, baigė mokytojų kolegijas ir sugrįžo kitiems dėstyti lietuvių kalbos. Tai mūsų jaunasis priauglis, kurio taip trūksta visiems lietuviškiems darbams, bet jo, kaip ši konferencija parodė, netrūksta lituanistinių mokyklų darbuotojų eilėse.

Tolimiausias suvažiavimo svečias iš Chicago, Jeronimas Ignatonis, JAV LB Švietimo "ministeris", kaip jį čia visi vadino, sutiko atsakyti į keletą klausimų bendrais lituanistinių mokyklų reikalais.

-- Koks lituanistinių mokyklų stovis dabar, po eilės metų išsivijoj?

-- Mokyklų skaičius nežymiai didėja. Tai pareina nuo įvairių aplinkybių. Mažose lietuvių kolonijose vaikams išaugus, kartais mažėja mokinių skaičius, o kitur priauga ir taip nuolat keičiasi, bet nesijaučia, kad mokyklų tinklas kuriuo nors požiūriu silpnėtų. Kol kas galime didžiulius vis naujai steigiamomis lituanistinėmis mokyklomis. Paskutiniu laiku įsisteigė: Santa Monica, Los Angeles, St. Louis, Mo. ir Omaha.

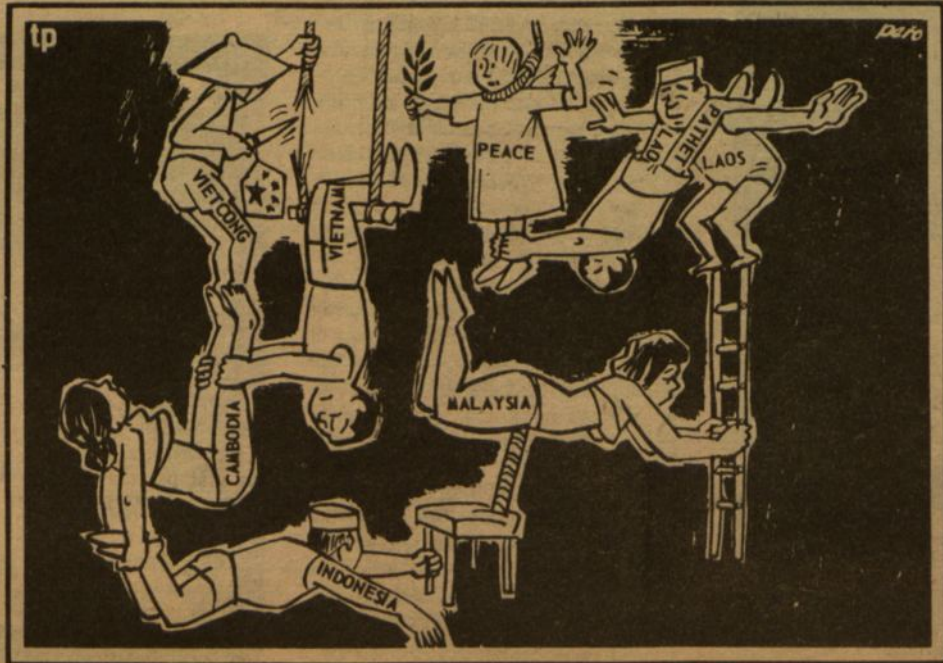
-- Kokie yra tėvų ir mokytojų santykiai vaikų auklėjimo bei mokymo klausimais?

-- Nuo tėvų daug pareina auklėjimo bei mokymo pasisekimas. Yra tėvų, kurie labai domisi ir nuoširdžiai talkina mokytojams, patys patikrina vaikų skaitymą ir rašymą namie, prižiūri, kad vaikai visados atliktų namie užduotas pamokas. Tokių, deja, nėra daug. Daug daugiau tokių, kurie tik sąžiningai vaiką vežioja ir visiškai nesidomi jo pažanga moksle, elgesiu ar t.p. Nuo tėvų labai daug priklauso vaikų nuotai-ka mokyklų lankyme, pažangumas ir k.

-- Ar visi lituanistinių mokyklų mokiniai siekia baigimo diplomų?

-- Ne visi. Ir tai visuotinas reiškinys. Aukštesnieji skyrėsi mažėja dėl įvairių priežasčių. Taip buvo ir nepriklausomoje Lietuvoje. Šiuo metu daugiausia lemia ekonominė problema. Patūgėję vaikai pradeda dirbti ir tėvai tai toleruoja. O vaikų darbai kaip tik daugumoj yra šeštadieniais. Kita priežastis, kaip ir visose mokyklose, suaugusių vaikų interesų didėjimas už mokyklos ribų: draugų įtaka, laisvės troškimai, tingi-

(Nukelta į 2 psl.)

Gimnastai Azijos Pietryčiuose...

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

VANAGAIČIŲ TESTAMENTAS

V. Alanto redaguotoje ir Juozo Bačiūno išleistoje Vanagaičio monografijoje, leidėjo žodyje J. Bačiūnas rašo: "Bendradarbiaudamas su Vanagaičiu ir aš pats sustiprinau savo lietuvišką sąmonę ir pamilau lietuvišką liaudies dainą, nors ir toli nuo Lietuvos gyven-damas".

Kazys S. Karpius, ilgametis Dirvos redaktorius Vanagaičių ir jų talkininkų veiklos laikotarpyje savo redaguojamoje Dirvoje tvirtai palaikė tas kultūrinės pastangas, kuriomis lietuvių kolonijose reikėsi Vanagaičio lietuviškojo meno programos. Savo laiške Dirvos redakcijai, po dabar įvykusios nelaimės, K.S. Karpius rašo, kad "per Vanagaitį mes gavom Dirvai rėmė-jų Bačiūną ir Olį. Nors jie turėjo rūpintis sau artimesne spauda Chicagoje, Dirva buvo per toli jiems, tačiau mano rėmimas Vanagaičio gastrolių nuo pat jų atvykimo į JAV mus labai suartino... Palengva, sueidami su Olia ir Bačiūnu, juos padarėme Dirvos draugais ir rė-mėjais dėl Dirvos tautininkiškos linijos, kuri buvo vienintelė tautininkams dirbusi. Jie padėjo pastatyti Dirvą neginčijamų tautininkų organui ir visus tautininkus lyg stumė prie Dirvos".

Antanui Vanagaičiui mirus, K.S. Karpius po laidotuvių pasiliko Chicagoje ir suredagavo pomirtinį Margučio numerį.

Istorijai kartojančis, dabar pismirtinį L. Vanagaitienės ir A. Mackaus numerį žada suredaguoti ir išleisti Vladas Vijeikis.

Antanas Vanagaitis mirė 1949 metais. Jo nuveikti darbai, o svarbiausia, tų darbų pasekos būtų nuėję užmarštin, gal tik sukakčių proga prisiminti, jei ne jo gyvenimo draugės L. Vanagaitienės ryžtas, bent jos įmanomomis jėgomis, išlaikyti taip prigijusį Margučio vardą ir tradicijas, kuriose glūdi kai kas daugiau, nei laikraščio leidimas ar radijo valandėlės išlaikymas.

Velionis ir artimas Vanagaičių talkininkas Antanas Olis toje pačioje monografijoje rašo: "Nuo pat pirmų mano susipažinimo su komp. Vanagaičiu dienų aš daug kartų jo būte, ar mano būte, sėdėdavau šalia jo, kada jis prie pianino skambindavo savo sukurtais lietuviškais melodijais. Ir tada aš jo klausydavau, klausydavau jo harmoningos muzikos, jo lietuviškos ir patriotinės galvosenos. Iš tų dienų aš iš-mokau ne tik būti geresniu lietuviu, bet ir supratau, ką reikia daryti, kad ir kitus palenkum lietuviškon dvasion. Daug jaunų lietuvių iš-augo komp. Vanagaičio mokykloje ir jo prieiglobsty. Ir jei šiandien jie dar tebėra gyvi lietuvių bendruomenė, tai visas dėkingumas pri-klauso Vanagaičio epochai ir tos epochos kūrėjui Antanui Vanagaičiui. Jo galia pasiliks Amerikoje, kol čia gyvena bent vienas lietuvis."

Kaip matome, pagrindinė mintis veda ne į asmenį, bet į jo dar-bus ir tų darbų pasekoje atsiradusią epochą ir jos įtaką Amerikos lietuvių gyvenime.

Toje epochoje išliko ryški asmenybė, kuri savo sugebėjimais, savo užkrečiančiu lietuviškumu ne tik išliko savo vardu, bet sugebė-jų sukurti šūkuri, kuriame bren-do, augo ir stiprėjo daugelis asmenų, daugelis tautinio darbo talkininkų.

Ryžtingai tęsusi ir kėlusios tos epochos atmintį ir vardą L. Vana-gaitienė, kad ir nebeteisusi savo vyro didžiosios mirties stengėsi išlaikyti ir ugdyti tos epochos palikimą, kuriame buvo įdėtas didelis darbo, pasiaukojimo ir lietuviškos širdies kapitalas. Su jos mirtimi gal ir pasibaigė gyvenimiškoji Vanagaičių epocha, bet nepasibaigė toje epo-choje sukurtoji "vanagaitiškoji" dvasia.

O toji dvasia bene geriausiai yra nusakyta Ant. Olis: "aukšta komp. Vanagaičio tolerancijos dvasia įstatė jį į tikrai mėgiamų, gerbiamų ir tiesiog mylimų žmonių tarpą. Jis visais visomis lie-tuvių širdimis; gėrėjosi jų visų šilima ir jos visos jam lenkėsi."

Šiandien vienaip ar kitaip galime vertinti Vanagaičių kultūrinį palikimą. Kas bebūtų to palikimo paveldėtoju, toji tolerancijos dvasia, nuvedusi Vanagaičių darbus didelių laimėjimų keliu, yra pagrindine testamentu dalimi.

(J.Č.)

Lilija Vanagaitienę prisiminus

J. ŽILEVIČIUS

Lilija Vanagaitienė - Žilvytė gimė 1898 m. rugsėjo 1 d. Panevėžyje. Su tėvais atvyko Chicago 11 metų mergaitė, baigusi pradžios mokyklą, komercinę kolegiją ir dirbo "Naujųjų" dienraš-čio raštinėje, dažnai rašydama jaunimo skyriuje. Buvo veikli, mėgo dramą ir muziką. Ne-nuostabu, jei nuo 13 metų pradė-jų dalyvauti sceniniuose vaidini-muose, tada vadovaujant Jonui Sanktinui, Benediktui Vaitiekui ir kt.

Kai pradėjo dainuoti, įsijungė į M. Petrausko organizuotą Birutės chorą. Toje organizacijoje veikdama pasireiškė nepaprastais organizaciniais gabumais, ilgis metus buvo Birutės choro sekretorė, korespondentė, vaidi-toja. Jai sekretoriaujant chorui vadovauti 1918 m. rugsėjo 10 d. atsikviestas St. Šimkus, o 1925 m. sausio mėn. A. Vanagaitis. Pas St. Šimkų mokinosi muzikos ir solo dainų, kad tinkamai galėtų atlikti savo vaidmenis operetė-se, kurių nemažai statė Birutės choras, o taip pat ir muzikinius

vodevilius A. Vanagaičiui vado-vaujant.

Sceniniuose veikaluose savo gabumais garsėjo Chicagoje, jai vaidinant pagrindinius vaidme-nis. Ji yra vaidinusi ir kitų orga-nizacijų, kaip Lietuvių Dramos Draugijos, Lietuvių Dramos Ra-telio statomuose veikaluose: Mindaugas, Paskendęs varpas, Aušros stūnė, Mirtų vainikas, Buridano asilas, Genovaitė, Auk-so veršis ir kt. Lygiagrečiai įsi-jungė ir į bendrą visuomeninę veiklą, dažniausiai veikdama val-dybose, vėliau (1945-1950) buvo Chicago Lietuvos Moterų Klubo pirmininkė ir kt.

1928 m., A. Vanagaičiui pradėjus leisti "Margutį", perėjo dirbti administracijos darbą, taip pat nemažai rašant žurnale. Kai 1935 m. birželio m. 17 d. iškė-jų už A. Vanagaičio, perėmė vi-są žurnalo tvarkymą į savo ran-kas. Vyro organizuotoje lietuviš-koje radijo valandoje drauge vai-dindavo įvairius trumpus, spe-cialiai juodviečių parašytus link-smus vaidinimėlius, juos vėliau

MARGUČIO DINASTIJOS UŽDANGA
NUSILEIDO...

K. S. KARPIUS

Lilijai Vanagaitienei ir Margu-čio redaktoriui A. Mackui tragiš-kai mirus, noriu priminti, kad jos vyras, Margučio ir tų radijo programų įsteigėjas, kompozito-rius Antanas Vanagaitis 1949 me-tų kovo 10 d. sutiko mirtį ypatingoje aplinkumoje -- ne namie ir ne savo lovoje -- toli Mississipi valstijoje.

Čia noriu trumpai supažindinti su kompozitoriaus Antano Vana-gaičio epocha mūsų išeivijoje, kuri užtruko 40 metų.

Komp. A. Vanagaitis atvyko iš Nepriklausomos Lietuvos 1924 metais, praėjus tik šešeriems metams nuo Nepriklausomybės paskelbimo. Darbavosi jis Kaune prie naujai įsteigtos operos, kaip muzikas, ir netrukus, kaip gabus iš prigimties komikas buvo įjung-tas į Dramos Teatrą.

Plačios vaizduotės ir sumanu-mo asmuo, kažin kaip jis būtų išsitemkęs Kaune, jei likimo būtų buvę taip jam lemta, ar tai ope-roje ar dramoje: gal būtų prisie-dėję alkanėms stumdytis su ki-tais, varžytis dėl rolių, klausyti direktoriaus įsakymų. Amerikoje atsivėrė jam plačios erdvės iš-lieti energijai, išplėsti savo ga-bumus -- tokiam darbui, kuriam jis labiausia tiko: muzikos kūry-bos, dainavimo, vaidinimo pa-ruošimui ir lankymui su gastro-lėmis išeivijos kolonijū. Niekas, ir gal negreita kas kitas tais lai-kais būtų galėjęs mums ką nors tokia plačia prasme duoti.

Iš Nepriklausomos Lietuvos mus jau buvo pradėję lankyti šiaip sau solistai ir solistės, ir "dra-mos tėvas" Vaičekus, bet jienepa-jėgė palikti savo pėdsakų 40-čiai metų.

Vanagaitis čia rado sau atvira-s erdves savo sumanumui vi-sose srityse -- nuo gastrolių kolo-nijose, iki kūrimo, leidimo savo ir kitų sukompanuotų muzikos kū-rinių, iki leidimo savotiškai su-planuoto ir redaguojamo žurnalo Margučio, iki įsteigimo progr-a-mų radijo bangomis, iki sukvieti-mo Tabor Farmoje metinių Mar-gučio golfo turnyrų, iki rengimo puošniausiose Chicago auditori-jose ir operos rūmuose, didingų koncertų, ir įspūdingų Vasario 16 minėjimų didžiųjų viešbučių sa-lėse.

Jis išauklėjo daugybę jaunimo dainos, muzikos, vaidybos srity-se. Davė daugeliui progų su jo gastrolėmis apsilankyti koloni-jose ir Chicagoje pasireikšti nau-jiems dainos talentams, chorui, šokėjams ir vaidintojams.

Lakios vaizduotės asmuo, su-gebėjęs daug gyvenimo pusių pa-versti juokais, Margučio redak-torius, kompozitorius Vanagaitis savo įkurtą Chicagoje kultū-rinį židinį pradėjo vadinti Mar-gučio "Imperija" (taip, rašydavo be i).

Mūsų išeivija tada -- apie 1925 metus -- buvo dar 40 me-tų jaunesnė. Ji norėjo, troško pamatyti, išgirsti nors dalį to ką Lietuvoje jau teikė opera ir drama -- taigi Vanagaičio "Dzim

dzi-Drindzi" grupės atsilanky-mų mielai laukė. Juos rėmė, gar-sino laikraščiai, tarp jų ir Dir-va ir draugingi daugelio koloni-jų klebonai, kur laikraščių ne-buvo.

Kas buvo tos Margučio Impe-rijos užnugaryje?

Chicagoje įsikūręs, kompoz-i-torius Vanagaitis pradėjo sueiti į pažintis su lietuviška visuomene; susipažinęs su Lilija Žilvytyte, su jos visapusių talkininkavimu, galėjo lengviau atlikti įvairius platesnius sumanymus. Jiedu ap-sivėdė 1935 metais. Jų duetas "Jeronimas ir Darata" veikė sce-noje ir radijo bangomis.

Adv. Antano Olis žmona, Ve-ra, yra Vanagaitienės sesuo. Tai-gi prie Margučio veiklos prisijungė labai didelė Chicago gy-venime pajėga.

Prie jų, įvertinant Vanagaičio darbus ir Margutį prisijungė pla-čiai žinomas Tabor Farmos savi-ninkas Juozas Bačiūnas suponia. (Jaunesnis Bačiūno brolis yra vedęs Olis seserį.) Tas reikšmin-gas giminytės rėtėžis padėjo Margučiui praveisti didelių dar-bus, Vanagaičio gastrolėse į kolonijas žiemos metu talkininkavo savo automobiliu J. Bačiūnas.

Apie Margutį susisipietė inteli-gentija, kultūrininkai, profesio-nalai, biznieriiai, ir kartu visa vi-suomenė.

Primintina, kad toks Margučio sutraukimas į save masių išug-dė ir pavyduolių kraštutinėse sro-vėse, kurioms taip pat buvo rei-kalingi rėmėjai (Oliai, Bačiūnai ir daugelis kitų margutiečių bu-vo B.K. Balučio idėjos tautininkai).

Chicagočiai 1924 metais, jau girdėję apie Antaną Vanagaitį, pakvietė jį atvykti vadovauti Birutės chorui. Paminėtina, kad jau ir prieš I Pas. karą Amerikoje turėjome žymesnius choros: be parapijinių chorų paskirose ko-lonijose, Chicagoje buvo didelis Birutės choras, kuriam pakaito-mis vadovavo ankstesni var-gonininkai - muzikai, I Pas. ka-r-o metu tam chorui vadovavo komp. Stasys Šimkus, atvykęs pas mus rinkti aukų nuo karo nu-kentėjusiems, kol grįžo atgal.

Brooklyne anksti veikė dau-geliui gal visai negirdėto kompo-zitoriaus L. Eremino Harmoni-jos choras. Ereminas organiza-vu choras ir kitose artimuose New Yorkui kolonijose.

Brooklyne, jau prieš karą gy-vavo Operetės Choras, prie ku-

Tragiškai žuvęs poetas Algimantas Mackus

P. Petručio nuotrauka

DONIUS REMYS

IŠEJUSIAM

ALGIMANTUI MACKUI

Baisus likimas vėl nuleido kardą
ir tu kritai nakties kely
grubiam,
palikęs lapuose baltuose degančius mintis
ir nebaigtas svajas
išalkusias,
ir karsto spengiančioje tyloje nurimęs,
tu išeini ieškot žvaigždžių šviesos
ir niekad nepasiekiamo vaikystės krašto.

Tu nurimai,
nors tavo šaukimo aidas skamba
paskendusiojo varpo dūžiais
kylančiais iš kruvinos nakties
ir per tėvų šalies padangę
tavo apraudotą plaukia
(kokia ironija)
norėdama pasiekti generaciją,
kurios nėra.

Margučio "Imperijos" valdytoja Lilija Vanagaitienė. Ant sienos kabo Margučio įsteigėjo Antano Vanagaičio portretas.

rio buvo susisipietę muzikai Ks. Strumskis, Pijus Bukšnaitis, Antanas Kvederas, ir komp. Mikas Petrauskas (Kipro brolis). Mi-kas vėliau persikėlė į Bostoną, ten dirbo su Gabija.

Tie dideli chorai, nors daug veikė savo kolonijose, negas-troliuodavo, kaip dabar daro cle-velandžiai Čiurlionio Ansamb-lis.

Pakviestas į Chicago, Vana-gaitis nesiskubino vykti prie Birutės Choro, bet dar Kaune pradėjo pinti svajones ką galė-tų Amerikos lietuviams gero pa-daryti už jų rėmimą Lietuvos. Jis, sako, prisikalbino muziką Juozą Olšauską ir Viktorą Di-nelką iš dramos teatro. Suta-ręs su jais vykti, čia žinojo jau yra atvykę J. Dikinis su žmo-

na -- ir sudarę "Dzimdzi - Drindzi" grupę pradėjo gastro-liuoti. Čia jau buvo atvykęs, ren-gė vaidinimus "dramos tėvas" Vaičekus. Paskiau atvyko teno-ras Babravičius, ir jį Vanagaitis panaudojo. Atsirado Stasys Pilka.

Po iškilmingo Margučio su-rengto Vasario 16 minėjimo Mor-rison viešbutyje, 1949 metų ko-vo pradžioje, adv. A. Olis, turė-damas reikalų pietuose, pakal-bino Vanagaičius važiuoti kartu automobiliu atostogų į šiltą kraš-tą pailsėti. Apvažinėjo kelis Mek-sikos įlankos pakraščio mies-tus ir kurortus. Atvažiavę į New Orleans, išleido L. Vanagaitienę atgal į Chicago, kuri turėjo atlik-ti biznio reikalus Margučio ad-ministracijoje. Abu Oliai ir Vana-gaitis, pavažiavę į rytus, pasi-rinko Gulfport, Miss., kurortą pabūvoti keletą dienų, apstosi-ję patogiam viešbutyje.

Kaip Olis pasakojo, kovo 9 d. prieš pietus išėjo jie į parką pasivaikščioti. Parke Vanagaitis pajuto širdies ataką ir skubiai buvo nuvežtas į viešbutį. Pašauk-tas gydytojas. Jis kitą rytą iš-siuntė Vanagaitį į ligoninę. Ta-da Oliai paskambino į Chicago, pranešė apie atsitikimą ir iš-kvietė skubiai daktarą St. Bie-žį, artimą Vanagaičio draugą, atvykti į Gulfportą. Tačiau lėktu-vu nebuvo tiesioginio susisiekl-mo. Kol Biežis atvyko į ligoninę, Vanagaitis jau buvo miręs. (Jis mirė 59 metų amžiaus. Juozas J. Bačiūnas 1954 m. išleido An-tano Vanagaičio monografiją, re-dagavo Vyt. Alantas.)

Lilija Vanagaitienė, artimųjų padrasinta, pasiėmė testį Mar-gučio leidimą ir radijo progra-

(Nukelta į 4 psl.)

NEEILINIAI METAI NEW YORKO LIETUVIŲ GYVENIME (3)

EMILJA ČEKIENĖ

Bene reikšmingiausi 1964-ji metai buvo Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui, kuris beveik visą paskutinį dešimtmetį su lietuvių organizacijų atstovais tarėsi, diskutavo, per tarpininkus ir be jų svarstė susijungimo klausimą ir tik praėjusių metų gale, lapkričio 28-29 d. d. susitarė. Priimtas naujas statutas, susėsta vėl į bendrą politinį vežimą.

Tikėkime, kad dabar VLIKas, baigdamas 1964 metus, užvertė pilną neapykantos kairių kurioms jame nedalyvavusioms politinėms grupėms lapą ir atsinaujino. Išrinktas naujasis pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas, baigdamas savo VLIKo programą nusakančią kalbą, pabrėžė: "Esu tikras, kad įvykusi mūsų politinių jėgų konsolidacija apjungtame Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitete kaip tik atitinka momento reikalavimus ir pažėnklins naują tarpinį mūsų tautos kovos dėl jos nepriklausomybės."

Per eilę metų VLIKo veiklą bei pasitarimus stebėjusiems belieka laukti, kad per visą tą naują tarpinį jo naują vadovybę lydetų nebe ginčai, bet sekmingi ir vieningi darbai kovoje už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

1964-ji metai paliko ir labai skaudžių prisiminimų New Yorko lietuviams, į amžinybę nusinešę labai brangią tautai asmenybę.

Vienas iš jų, tai nepriklausomos Lietuvos testinumo vykdytojas Generalinis Konsulas New Yorke Jonas Budrys, kurio šviesus atminimas liks mūsų tautos istorijoje, kaip vyriausio Klaipėdos krašto atvadavimo vado ir daug kitų nuopelnų Lietuvai turinčio asmens.

Antrą didelį smūgį newyorkiečiai pajuto gruodžio 16 dieną, mirus Vasario 16-sios Akto signatarui, pirmajam VLIKo pirmininkui ir daug kitų svarbių pareigų ėjusiam S. Kairiui - Kaminskui.

Neeilinis lietuvis, šį pasaulį apleidęs ir Jonas Stonys, nepriklausomos Lietuvos radiofono ilgametis darbuotojas, tremtyje,

MARGUČIO DINASTIJOS...

(Atkelta iš 3 psl.)

mas, iš išlaikė net virš 15 metų. Talkai gavo jau naujai atvykusių lietuvių ir žurnalų redaguoti ir radijo programoms išpldyti.

Savo patvarumu tęsiant Margučio radijo programas ir leidžiant žurnalą L. Vanagaitienės laikė tą "mperijos" dinastiją, kurios uždanga nusileido tokiu tragišku būdu.

Vokietijoje, buvus Amerikos Balso radijo tarnyboje, artimas Dirvos bendradarbis.

New Yorko lietuvių gydytojai neteko darbštaus patrioto, spaudos darbuotojo, savo kolegos dr. Vinco Tercijono.

Šalia daugelio kitų New Yorke veikiančių lietuvių organizacijų yra Lietuvių Prekybos Rūmai. Tas vardas atėjęs dar iš nepriklausomos Lietuvos laikų ir todėl skamba gana iškilmingai. Tačiau pati organizacijos veikla vargu tam pavadinimui atitinka. Tiesa, ten yra susibūrę mūsų stambesni prekybininkai ir keletas profesionalų. Sraše, berods, yra apie 70 narių. Žodžiu, taip susitūrinę luomas, gal todėl ir nario mokestis dvigubai didesnis nei kitose organizacijose. Jie suruošia į metus vieną kultūrinį vakarą ir metinį susirinkimą. Reikia pripažinti, jog tie vakarai pasižymi geru stilium, vyksta gražioje Carnegie Endowment salėje ir sudaro tikrai šventadienišką lietuvišką nuotaiką ir mielai newyorkiečių lankomi.

Per eilę metų, bene pirmą kartą, pernai buvo suruoštos dvi finansinės paskaitos, kaip ir dera pagal šios organizacijos pavadinimą, t. y. jos paskirtį, kurias skaitė Jonas Valiukėnas ir Juozas Audėnas, abu gerai pasiruošę savo srities žinovai.

Būdinga, kad Lietuvių Prekybos Rūmai daugiausia dėmesio skiria pranešimams asmenų, lankusių Lietuvą. Paskutinis praėjusių metų kalbėtojas tąja tema buvo dail. Lapė.

Paminėtina, kad ši organizacija yra vienintelė didžiajame New Yorke tinkamai respektuojanti spauda, niekuomet nepamiršanti spaudos atstovams atsiųsti nemokamą kvietimą. Aš tikiu, kad kvietimu mūsų spaudos vertinimas dar nesibaigia, o iš gauto pelno jie pasiunčia spaudai ir apčiuopiamą auką, be kurios jokia spauda neišsilaikytų ir neturėtų galimybės patarnauti nei mūsų organizacijų vadovams nei plačiajai lietuvių visuomenei.

Lietuvių Prekybos Rūmų valdybą sudaro: dr. K. J. Valiukėnas, pirm., dr. V. Paprockas, vicepirm., J. Valaitis, S. Bredes, S. Gudas, V. Zelenis ir M. Mildred Mitchel.

Viena iš aktyviausių New Yorko lietuvių moterų organizacijų yra Lietuvių Moterų Atstovybės Klubas, kuriam visą dešimtmetį energingai vadovavo V. Jonuškaitė-Leskaitienė, o dabar pirmininkauja Marija Kregždienė, į klubo veiklą įnešusi vieną kitą naują, visą klubo veiklą pasukusi kultūrine kryptimi.

Teigiama atsiliepią kas mėnesį daromuose susirinkimuose

įvesta kultūrinė valandėlė. Vienas iš paskutinių LMA parengimų buvo gruodžio mėn. suruošta kultūrinė popietė Carnegie Endowment salėje, kurios proga buvo trumpai paminėta GFWC pasaulinės moterų organizacijos 75 metų sukaktis, nes tos organizacijos nariu yra ir LMA klubas. Lietuvėms per tą trumpą joje dalyvavimo laiką pasisekė savo pasižymėjimais moterų veikloje įeiti net į tos milijoninės narių skaičiumi org-jos vyriausiąją vadovybę, kurioje yra L. Bieliukienė, kartu būdama ir LMA klubų, t. y. centro valdybos pirmininke.

Minėtos kultūrinės popietės programą sudarė dr. Vaclovo Paprocko paskaita "Išvaizda ir charakteris". Tema išsiskirianti iš daugelio kitų iki šiol buvusių paskaitų, todėl sutraukusi nemažą klausytojų ir sukėlusį gyvo susidomėjimo.

Anksčiau šio klubo veiklos pagrindą sudarė dalyvavimas Tarp-tautinėje moterų ruošiamoj parodoje -- tautybių mugė, kuri buvo ruošiamą New Yorke kiekvieną rudenį. Kad lietuvių kampelis gintaro išdirbiniais, tautiniais raštais, įvairiu laudies menu bei lietuviškais kepsniais patraukdavo praeivio dėmesį, mūsų moterys aukdavo per keletą mėnesių savo viso poilsio laiką, įdėdavo daug vargo, trūso ir lietuviškos sielos. O gautą pelną išdalindavo kitiems tautiniais reikalingam paremti. To pelno, tiesa, daug nelikdavo, todėl gal ir geriau, kad tos parodos neberuošiamos. Už tat mūsų moterys pasuko į kultūrinę pusę, o materialine rūpinasi beveik visos org-jos, ieškodamos būdų ir priemonių sukelti daugiau lėšų.

Paminėtina, kad paskutiniu laiku šio klubo narių skaičių papildė jaunesnės kartos atstovės. New Yorko Dantų Gydytojų Draugija 1964 m. suruošė dail. A. Tamošaitienės tapybos ir audinių parodą su paskaitomis, kuri praėjo dideliu pasisekimu. Tai buvo New Yorko Dantų Gydytojų dr-jos, kurios nariai, jei neklystų, yra tik moterys, bene pirmas didesnis žingsnis į viešumą. Valdybą sudaro J. Vytuvienė -- pirm., E. Baltrušaitienė ir F. Ignatienė.

Neeilinius metus užbaigė ir viena iš seniausių New Yorko moterų org-jų Moterų Vieniųbė, ilgus metus vadovaujama veiklios darbuotojos P. Šimėnienės, o dabar lygiai tokiu pat aktyvumu H. Kulber. Moterų Vieniųbė iš esmės yra socialinė org-ja, bet visuomet labai nuoširdžiai remia ir visus naudingus Lietuvai darbus. O praėjusią vasarą aktyviai pasidarbovo Lietuvių Dienos ruošime New Yorko Pasaulinės Parodos metu.

Galia, kad ši veikli pirmųjų

ateivių moterų org-ja nepajėgė į savo narių eiles įtraukti jaunąją kartą. Pirmosios narės, toje veikloje praleidusios gražiausias jaunystės dienas, dabar mielai norėtų matyti jų darbą tęsiant, papildant, kai ką pakeičiant pritaikant laiko ir gyvenimo sąlygoms. Deja, tas judrusis Moterų Vieniųbės organizacinis gyvenimas pamažu lėtėja ir ateitis nėra optimistiška.

Kalbant apie neeilinius 1964 metų įvykius, negalima pamiršti paties didžiausio visiemis newyorkiečiams įvykiu -- New Yorko mugės, kurios proga ir lietuvių buvo išsiruopinę specialią tik lietuviams skirtą dieną -- dainų ir tautinių šokių šventę. Ji praėjo dideliu pasisekimu, žinoma, ne be smulkių kiekvieniui parengimui neišsengiamų klaidų. Tas pasisekimas buvo vaisium ilgo newyorkiečių svastyto, posėdžiavimo, įtempto darbo ir gausios lietuvių visuomenės talios, vadovaujančių visuomenininkių, Lietuvos Atsiminimų Radijo valandos direktoriui, prof. J. Stukui.

Lietuvių Diena sujūdino, prikelė iš miego kiekvieną New Yorko lietuvį, nors kai kam gal nebūvo įdomu pasiklausti dainų ar šokių, bet smalsumas traukė sukilti senai matytą gimnastiką, draugą ar buvusį kaimyną. Pasikitus gi, nori nenori, atvažiavo iš toli pažįstami nakvynės pušyti. Ne taupumo sumetimais, bet iš bėdos, nes už jokių pinigų niekur tuo laiku negalėjo nakvynės gauti.

Lietuvių dienos proga virte užvirė New Yorko lietuvių organizacinis veikimas. Suvažiavo iš visų kraštų visuomenės veikėjai, vyko pasitarimai, uždari ir platesnio pobūdžio posėdžiai, susisirinkimai ir t. t., kas labai retai pasitaiko.

1964 metus newyorkiečių gyvenime negalime vadinti eilinių.

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UZRAŠAI ***

CHRUŠČIOVO KRITIMAS buvo tokia staigmena net ir "kremlologams", kad jos pritrenkti kaikurie atvirai prisipažino, jog "mokslo" apie Kremliaus paslapstis tebėra dar visai primityvioji stadijoje ir, sakė, "iš tikrųjų nieko nežinome, kas ten dedasi". Pašalinimo priežastys ir aplinkybės ligi šiai dienai tėra spėliojamos, remiantis tik negausiais prasitarimais iš paties Kremliaus aplinkos, ir niekas nežino kiek tuose prasitarimuose tėra -- ar gal ir visai nėra -- tiesos.

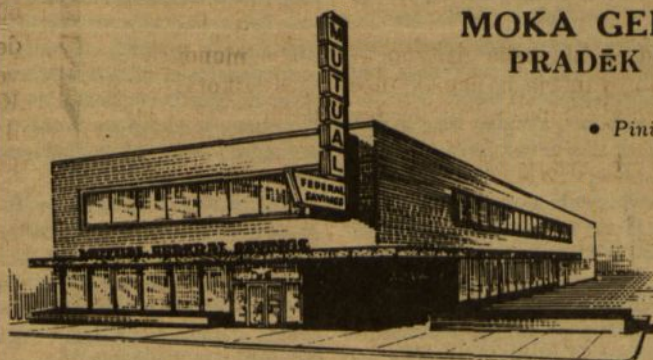
Betgi "kremlologai" (angliškai Kremlių vadina Kremlinu, taigi ir jo paslapčių tyrinėtojus vadina "kremlinologais") nenuleidžia nei galvų, nei rankų. Jie ir toliau tebepranašauja, kas kaip bus ir ko galima tikėtis. Pranašauja, kaip anie Salako žydo gudrus vaikai orą: vienas sakydavo, kad rytoj bus lietus, kitas -- kad nebus, ir vienas visada atspėdavo! "Kremlologai" dar gudresni: jie numato daug galimybių. Sako, dabartinė padėtis neišgal truks: vienas iš dviejų ims viršų, arba B, arba K. Arba, sako, atsiras trečias. Pagaliau, sako, gali ir taip ilgesnį laiką pasilikti. Arba, gali pasilikti anoniminis kolektyvas. Žodžiu, galimybės ne dvi, o keturios, penkos ar daugiau, ir vienas spėjimas greičiausia bus teisingas...

Ko stebėtis, kad pinesnių dalykų nesiseka išsiaiškinti, jeigu daugumas tų, kuriems priderėtų mokėti ištarti viršūninių asmenų vardus, vis dar neišsiaiškina, kaip vadinti naująjį rusų kompartijos pirmąjį sekretorių. Rašyti -- parašo paraidžiui (vietoj rusiškos ž, žinoma, rašo dvi raides -- zh), bet ištartimo klausimas tebėra neišspręstas. Time žurnalas autoritetingai paaiškino, kad Brezhnev turis būti tariamas kirčiuojant paskutinį skiemenį, todėl sakytinas Brezhnevov. Ir Naujienos paaiškino, kad reikia tarti, tad lietuviškai ir rašyti, -- Brežnievas.

Taip ir turėtų būti, jei kirtis šioj pavardėj būtų dedamas antrajame skiemenyje. Bet toli nieškanant, gana šeštą valandą (p. p.) klusterti Maskvos radijo (specialiai Amerikai) ir, nors ir rečiau, negu pirma būdavo minimas Stalinas arba Chruščiovas, galima išgirsti ir dabartinio partijos vado pavardę. Kirtis aiškiai pirmajam skiemeni. Todėl antroji e nepavirsta į "io", o kadangi rusų e kirčiuojamoji šakny tariama kaip "ie", tai ir girdim Briežnev. Taigi, jei rašom "Chruščiovas" (pagal ištartimą), tai teisinga rašyti Briežnev. Valdinė sovietinė spauda lietuviškai svetimus vardus dabar rašo pagal tarimą. Bet Briežnevo atveju jie vis dėlto nenuoseklūs: rašo Brežnev, vadinasi, paraidžiui. Jei skaito lietuviškai, tai išeina, maždaug, Briažnev. Tai gal ir čia ne taip baisu, jei kas nepataiko kaip reikia ištarti.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

ANTANAS SMETONA TAUTINIŲ SIEKIŲ PAŽANGOS KELIJE

(Pasakyti žodžiai Montrealy, Detrote ir Toronte) (3)

STASYS SANTVARAS

Faktas, kad Ant. Smetona, baigęs aukštuosius mokslus ir apsigyvenęs Vilniuje, dalyvavo net liet. vaidinimų rengime, yra akivaizdus įrodymas, kad jis dirbo kiekvieną darbą, kurį tik matė esantį naudingą lietuvių tautai. Kai buvo atgauta spauda, kai lietuvių visuomeninė ir kultūrinė veikla pradėjo veržtis pro priespaudos užtvartą, berods, mažą terastumėm Vilniaus liet. organizacijų, kuriose Ant. Smetona nebūtų aktyviai dirbęs. Matom į dirbantį Vilniaus Žinių, Lietuvos Ūkininko, drauge su kun. J. Tumū-Vaižgantu įsteigtos Vilties, o vėliau Vairo redakcijose. Drauge Ant. Smetona yra vienas iš steigėjų Aušros b-vės knygoms leisti, Vilniaus Lietuvių Susiėjimo d-jos, Lietuvių mokslo d-jos, Švietimo d-jos Vilniaus Aušra, Vilniaus miesto ir Vilniaus Krašto d-jos Ryto; be to, jis veikliai dalyvavo Lietuvių dailės d-joj, Rūto, Vilniaus Kanklėse (abi šios daugiausia rūpinosi liet. teatrine veikla), Žiburėly, Vilniaus lietuvių vartotojų d-joj, Liet. draugijos nukentėjusiems nuo karo šelpiti ir kt. Teisingai Tėvas J. Vaišnys, S.J., senesniai Philadelphiajį pasakė, kad Ant. Smetona, būdamas vidurio žmogus, mokėjo darniai dirbti su įvairių pažiūrų ir įsitikinimų žmonėmis. Pats įsiai savo visuomeninio veikimo idealą 1914 m. Vaire taip apibūdino: "Mus visus jungia tautinės kultūros pagrindas, ant kurio mes stovime ir ant kurio norėtume matyti kitus stovint, bendra sielos kultūra, auklėjama krikščionybės principais".

Didis Ant. Smetonos palikimas yra jo raštai, 1930-31 m. Pažangos b-vė išleido keturis tomsu jo publicistinių raštų: Vieniųbės gairėmis, Šviesos takais, Atgimstant ir Lietuvių santykiai su lenkais. Knygos yra didelio formato, atruštos geram popieri, kiekvienas tomas turi vidutiniškai 320 psl., jų iliustravimui neminė priežiūra rūpinosi dail. J.J. Burba ir L. Trukys, 1935 m. ta pati bendrovė išleido

Ant. Smetonos raštų ir kalbų rinkinį Pasakytą - parašytą, apimantį 1927-34 m. laikotarpį. Rinkinyje turi 360 psl., iliustracijas darė ir knygų meninę formą davė dail. Ad. Varnas. Antrasis Pasakytą - parašytą tomas, kuriame tilpo Ant. Smetonos 1934-39 m. raštai ir kalbos, dėl bolševikų invazijos nebespėtas išspausdinti. Bolševikinė valdžia pasiskubino rinkinį sunaikinti, ir gerai suprantama kodėl: Ant. Smetonos skelbiamos mintys buvo didelė priešingybė Maskvos kėslams ir tikslams Lietuvoj.

Ant. Smetona savo raštuose buvo ne tik laikraštinių, registruojantis ir skelbiantis liet. visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo įvykius, ne tik iškilus publicistas, nagrinėjantis tautinių siekimų problemas, ne tik tautinės minties ideologas, bet kalbininkas ir filosofas kilniausia tų žodžių prasme. Neatsargubūtų sakyti, kad šį vakarą mes aptarsim Ant. Smetonos raštų kalbą, stilių ir norstą jo visą amžių skelbtą tautinės vienybės idėją. Kiek plačiau jo raštų kalbą ir stilių dar nepr. Lietuvoj nagrinėjo prof. J. Brazaitis, tą straipsnį 1938 m. paskelbdamas savo raštų rinkinį Lietuvių rašytojai. Be abejonės, visi tie klausimai kruopščiai panagrinėti ir neseniai pasirodžiusioj Ant. Smetonos monografijoj, kurios autorius, kaip minėta yra A. Merkėlis. Atsimintina gal tik tai, kad Ant. Smetona lietuviškos mokyklos nesimokė, o kaip puikiai ir kaip giliai jis pažino savo tėvų kalbą! Vyraujanti nuomonė nūdien yra tokia: Ant. Smetona yra vienas iškiliausių lietuvių publicistų ir vienas geriausių stilių. Jo raštų kalba yra gyva ir spalvinga pasisakymo būdu, aiški, lanksti, taisyklinga ir žodini, mažą tevartojanti svetimų žodžių, dažnu atveju svetimų žodžių taikliai surandanti lietuvišką žodžio pakaitalą.

Ant. Smetonos minčiai, kalbai ir stiliui pailiustruoti būtų galima daug citatų parinkti, bet aš duodu tik trumpą ištraukėlę iš jo rašinio Auklėjimo pagrindas - teisingumas, (Pasakytą - parašytą, psl. 333-344), nes, mano nuomone, ji yra itin būdinga velionio prezidento mąstymo ir rašymo būdai:

"Maža tauta, žinoma, nelygi didžiai, viena rasė nelygi kitai. Bet ar eina iš to nelygumo, kad viena tauta turėtų vergauti kitoms arba visai išnykti? Aigipienai ne arčiau, tačiau niekas negali neigti jų didingos kultūros; japonai geltosios rasės, bet jų galybė šiandien neginči jama, jų kultūra gili ir ypatinga. Žydai -- semitai buvo visai nedidelė tauta, gyvenusi mažame Palestinos

plote, o kokia milžiniška jų intaka žmonijai! Jie yra davę šventąjį Raštą. Kuriam žemės kampe trūksta Biblijos? Jokiam. Maža tėra ir norvegų, o kiek daug palyginti, yra jie davę genialių žmonių, rašytojų ir muzikų! Plačiau pasižvalę žmonių istorijoje, rasime, kad ne didumas ir ne daugumas, ne skaičiaus pajėga, sukuria, kas kultūros vardo verta, o dvasia ir asmenybė. Ir ką geru vieni turi, tai turi paveldėję ir iš kitų, ne vien savo sukūrę. Graikai, aigipienai ir romėnai rado kultūros metmenų ir patys audė toliau. (Ant. Smetona lietuvių kalbon yra išvertęs Platono Apologijas ir Kritoną). Tą pat galima pasakyti apie italus, angus, prancūzus ir pagaliau vokiečius: jų didieji mokslo ir meno žmonės sukūrė didžiųjų dalykų, pasisėmę iš kitų lobyno. Proporcionaliai imant, mažosios tautos savo kūryba drąsiai gali prilygti didžiosioms tai mene, tai moksle, tai technikoje. Invaliumas, o ne vienodumas, yra kultūros pažanga. Negalime ir nereikia norėti, kad japonai ar kiniečiai menas būtų kuriamas europiečių aspektu, ir atžagariai, Tautų invaliume yra kultūros džiaugsmas. Rasizmas norėtų jį pašalinti, norėtų visa praryti ir vieton kultūros duoti drill."

Girdėjom Ant. Smetonos lietuviškai dėstomą mintį, kuri žmonių mąstyme bei kovose ir šiandien tebėra gyva. Nesileisdami į citatos nagrinėjimą, kuris vargu ką bepridėtų, o turėdami galvoj tik anksčiau statytą klausimą, berods, galime daryti tokią išvadą: Ant. Smetonos raštai yra didelė ir akivaizdi pažanga lietuvių publicistikoje ir aplamai mūsų rašto kalboj.

Poetas Kazys Binkis 1934 m., kai buvo minima Ant. Smetonos 60 m. amžiaus sukaktis, parašė populiarią jo biografiją, kurios, su Petro Rimšos iliustracijom, buvo išleista 300.000 egzempliorių. Tame savo darbe K. Binkis Ant. Smetoną, kaip valstybės vyrą, apibūdino talkliai ir vaizdingai: "Artinosi karas, o su juo ir visos mūsų tautos nelaimės, iš kurių betgi ji išėjo vergijos pančius sutrupinusi, laisva, nepriklausoma. Kad tat įvyko, tai jos sumanių vadų, o didžiausia dalimi, Antano Smetonos nuopelnas. Jis, išėjęs teisės mokslus, neadvokato, negynė teisumuose atskirų asmenų bylą. Jis gynė visos tautos bylą (mano pabr., St.S.). Jis patiekė pasauliui nuskriaustos Lietuvos Tautos laisvės ieškinį -- ir laimėjo".

(Bus daugiau)

Kelionė į Užulėnį

PRANYS ALŠĖNAS

Esu, galima sakyti, vidiškietis, nors mano gimtasis kaime, buvęs tarytum Vidiškų "priemiestis", buvo atitolęs nuo to nedidelio miestelio maždaug, penkoms minutėms kelio -- pėsčiam einant.

Gi Vidiškiai randasi apibusiai Zarasų - Kauno plento -- atitolę devyneta kilometrų nuo Ukmergės. Iš Vidiškų šakojasi neblogas vieškelis Taujėnų miestelio link. Tai netolimas kelias iki Taujėnų, gi nuo Taujėnų -- dar keletas kilometrų ir -- Užulėnis, prezidento Antano Smetonos gimtinė.

Antanas Smetona neretai pravažiudavo pro Vidiškus su savo svita. Gi kasmet per Antanines -- kaip taisyklė -- visuomet važiudavo į Užulėnį. Kartą kitą vidiškietis šauliai, patyrę vykiant prezidentą pro Vidiškus buvo suorganizavę ir iškilmingesnį jo sutikimą bei palydėjimą gimtojo sodžiaus link. Galmiesčio (Ukmergės pusė) buvo jam papuošti vainikais iškilmingi vartai, atsiradavo ir pasveikintojas, tarias keletą žodžių į prezidentą, o čia, lietuvių bendruoju papročiu, ir duonos riekutė su druska bei vyno taurelė mūšų krašto aukštajam pareigoniui. Patenkintas, prisimenu, būdavo ir prezidentas už tokį sutikimą ir tokią, nors labai provizorišką, ceremoniją. Gi žmonių susirinkdavo daug: netik vidiškietis, bet ir aplinkinių kaimų gyventojai. Gi vietos būrio šauliai -- jų būdavo visokių: ir paštininkų (kurie stovėdavo rikduotėje abi-

pus iškilmingų vartų), ir dviratininkų (jie vykdavo pasitikti prezidento kiek toliau), o taip pat ir šaulių raitininkų būrelis savais arkliais -- irgi pajodavo iki Mūšios malūno, Zujų arba Kadrenų kaimų. Šie gi, "judrieji" šauliai sudarydavo vadinamus "špalerius" paplentės abiejose pusėse pagerbiant pravažiuojantį prezidentą ir jo palydovus.

1935 METŲ ANTANINĖS

Tais metais ką tik buvau grįžęs iš gusarų pulko, atlikęs karinę prievolę ir, laukdamas pasiskyrimo į vėlyvąsias tarnybas Kaune, dar prisilaikiau namie gimtajam kaime, Vidiškų šaulių būrio vadas, ilgametis to miestelio mokyklos vedėjas, mokytojas, Edvardas Kukuoška (bolševikų auksa, 1941 m. išvežtas Sibiran ten miręs), prieš Antanines kalbino mane važiuoti dviračiais į Užulėnį. Sakė, turįs jau keletą dviratininkų, sutikusių važiuoti kartu. Kadangi ir man teko būti eilę metų to šaulių būrio nariu ir v-bos sekretoriumi, tad kaip gi atsisakyti? Sutikau. Išaušus Antaninių rytui išsidriekė vieškelis mūsų dviratininkų eilutė. Netrukom pasiekti Taujėnus, o iš ten, gražiū mišku, nepertoliausia ir Užulėnis.

Kai pasiekėm Užulėnį, dar prezidento su kauniškiais svečiais nebuvo. O tenau sujudimas. Šaulių, atrodo, daugybė: Taujėnų būrys ir iš kitų gretimų būrių nemaža svečių, jų tarpe ir mes, vidiškietis. Visi uniformuoti ar-

ba nors uniforminėmis kepurėmis. O ir civilių žmonių -- išties minios. Iškilmingi laukimo vartai -- žalumynai, gėlės, pasiruošę sutikėjai, kalbėtojai.

Pagaliau, pasimatė keletos automobilių vilkstinė. -- Prezidentas, Prezidentas! -- subangavo minioj žodžiai. Priartėjęs prezidentas išlipa. Ir čia jis sutinkamas su duona, druska ir kalbėtojo (berods mokytojo) žodžiu. Į tai trumpai atsako prezidentas ir visi kviečiami į A. Smetonos tėviškęs sodą, kurioje stovi jo gimtoji grįčia, o tarp vaismedžių -- sustatyti ilgi stalai ir paruoštos vaišės visiems. Visa tai atvirame lauke, po Dievo stogu.

Seka užkandžiai. Pora trumpų kalbėlių. Vienas kalba iš vietinių, atrodo, kažkoks valdininkas taujėniškis, o kitas -- kauniečių. Po to -- dar pakalba A. Smetona ir paprašomi visi kartu... padainuoti. O kai prasidėjo dainos -- jų nė galo nesimatė. Dainuoti buvo kam (daug jaunimo), o ir dainų grožis -- pasakiškas. Gerėjosi jomis ir prezidentas. Po to gi prezidentas atsikėlė iš užstalės, lazdele pasiramsčiuodamas vaikščiojo aplink stalus, kalbino visus -- senus ir jaunus, ir visą laiką nebesėdėjo savon vieton. O koks jis, vis dėlto, įspūdingas ir įdomus asmuo: tigi -- vidutinis, apyliesis, toks ramus, lėtas, su barzdele, jau pradėjusia truputį pražilti, aukšta apikakle, atlenktais kampais ir storu kaklaraiščio mazgu. Jis visuomet toks -- ir nuotraukose, ir natūroje...

Kai prieina prie kurio nors užulėniečio ūkininko, tas mėgina stotis, nes: -- Kaip gi jau čia šnekėsiesi su prezidentu -- sėdėdamas...

Bet, kur tau? Argi duos jam prezidentas atsikelti? Paima už pečių, mandagiai gaspadorių pasodina ir pats atsisėda šalimais, arba -- jam liepia sėdėti, o pats stovi ir abu kalbasi. Kai svečiai ir jaunimas nustoja dainuoti gal manydami, kad trukdo aukštajam svečiui kalbėti su užulėniečiais, tai jis ir vėl prašo, kad dainuotų...

Panorau pasiteirauti pas užulėniečius, kaip prezidentas tenai elgiasi pasilikęs nakvoti, ką jis tenai daro? Kur guli? ir t.t. Vienas iš jų man ir sako:

-- Jis guli toj pačioj troboj, kur ir augo, iš kur mokykion eidavo. Gi sargybiniams kai kada iškrečias ir "štukų". Esą, nakties metu ir sargybiniai panorsta pasnausti kur nors kitam grįčios gale. Pagaliau, ir prezidento jiems taip įsakyta -- pailsėti.

Gi naktį, ypač kai rudenį sode obuolių atsiranda, tai prezidentas, prisiminęs savo mažystės ir jaunystės dienas, mėgstas išslinkti pro duris ir pasirinkti krentančių obuolių. Gi sargybiniams, be abejonės, įsakyta "miegoti" ir neseiti iš paskos, nes -- "kas gi čia jį kludys gimtajam sode?"...

Arba ir šiaip, sako, dienos metu, jeigu pasileks neišvažiuavęs po iškilmių, jis mėgdavęs iškeliauti į laukus lazdele pasiramsčiuodamas, mėgdavęs paglostyti benokstančias javų varpas, pakalbinti bandą ganantį piemenėlį, pasižnekučiuoti su lauko darbus dirbančiais ūkininkais.

Tad toks, palaidų prisiminimų žiupsnelis man piršosi į mintis iš kelionės ir trumpo pabūvojimo Užulėnyje, Prezidento tėviškėje.

Dail. Vytautas Ignas, gyvenęs New Yorke, be tapybos, turi ir kitą silpnę, skambinti gitarą. Jis yra gavęs iš Prancūzijos pasiūlymą suruošti savo tapybos kūrinių parodą vienoje didelėje Paryžiaus galerijoje. Planuojama jo darbų parodą suruošti ir Clevelande.

Vyt. Maželio nuotrauka

KAS BUVO? KAIP BUVO? DĖL KO BUVO?

Šiais požūriais Aleksandras Merkelis Antano Smetonos monografijoje gvildena Lietuvos laisvės apyaušrio ir nepriklausomybės laikotarpio įvykius ir jų fone vaizduoja pirmąjį ir paskutinį jos prezidentą.

MONUMENTALUS VEIKALAS

Monografija apima 786 psl. didelio (6x9 colių) formato. Iš to skaičiaus 32 psl. iliustracijų. Irišta kietais viršais, su iliustruotu aplanku.

Leidėjas davė puošnią išorę. Apipavidalinimu neužsileidžia geriausiems leidiniams.

O autorius, greta visų kitų vertingų bruožų, suteikė veikalui puikų stilių, kuris žavi sklandumu, grakštumu, lankstumu. Dažnai pasitaiko dialogų, kurie teikia tekstui gyvumo ir betarpiškumo.

LIETUVOS MONOGRAFIJA

Biografijai tikrąja to žodžio prasme skiriamas pirmasis veikalo skyrius, o toliau dėstoma A. Smetonos visuomeninė, kultūrinė ir politinė veikla, kuriose jis kuo plačiausiai reiškėsi per ištisas keturias dešimtis metų (1904-1940). Autoriaus prasitarimu, dėl šio pobūdžio pati didžioji veikalo dalis tikėtų vadinti Lietuvos monografija.

GAUSI DOKUMENTACIJA

Dėl vaizdo ryškumo daug dokumentų cituojama ištisai. Įvykiai aprašomi visu platumu ir komentuojami autoriui būdingu įžvalgumu ir objektyvumu. Savo teigimus autorius remia šaltiniais, iš kurių yra pateiktas daugiau kaip tūkstantį citatų. Veikale trumpiau ar plačiau minima per 1200 kitų asmenų, vienaip ar kitaip susijusių su A. Smetonos veikla.

LEMTINGI ĮVYKIAI

Paskutiniuose dviejuose skyriuose aprašomi Lietuvai lemtingi įvykiai -- Lenkijos, Vokietijos ir Sovietų Sąjungos ultimatai ir okupacija. Šiam laiko atžvilgiu trumpam tarpui autorius skiria apie trečdali veikalą dėl padarinių fatališkumo Lietuvos valstybei.

Patys tuos įvykius išgyvenusieji atsimename juos bendrais bruožais. O monografija įgalins susipažinti su daugel detalių, kurių ne visos buvo žinomos visuomenei anomis kritiškais dienomis.

IŠKIRPKIT IR SIŪSKIT KUPONĄ ŠIANDIEN

MR. K. POCIUS, 3908 FIR STREET, EAST CHICAGO, IND. 46313

Taip, prašom atsiųsti man "Aleksandro Merklio Antano Smetonos monografijos" egz., skaitant po \$12.50. Priedu \$..... sumos čekį perlaidą.	Mr. Mrs. Street City State Zip Code.....
--	--

(Visą adresą rašyti didžiosiomis)

LOS ANGELES

KONSULO ŽMUIDZINO PAGERBIMAS BIELSKIŲ REZIDENCIJOJE

Lietuvos konsulas dr. Julius J. Bielskis ir ponis surengė 1964 metų gruodžio 30 d. savo puošnioje rezidencijoje pagerbimą Lietuvos generaliniam konsuli Kanadoje dr. Jonui Žmuidziui, viešėjusiam Los Angeles mieste.

Pagerbime dalyvavo visa eilė konsulų su žmonomis, kaip: F. R. Cortes, Costa Ricos generalinis konsulas; Yu-shu Sun, Kinijos generalinis konsulas; H. V. von Eukstaedt, Vokietijos konsulas; W. P. Hasselman, Olandijos generalinis konsulas ir kt. Taip pat dalyvavo eilė žymių Los Angeles miesto pareigūnų. Pagerbime dalyvavo ir J. G. Walker, pirmasis JAV konsulas Nepriklausomoje Lietuvoje 1922-1924 metais. Šiuo metu J. G. Walker yra jau pasitraukęs iš JAV-bių diplomatinės tarnybos ir gyvena Los Angeles mieste.

Ponia Ona Bielskienė pavaišino visus pagerbimo dalyvius vakariene.

Pagerbime dalyvavo ir

keli Los Angeles lietuvių darbuotojai.

--cc.

• Lietuvos garbės konsulas p. Žmuidzinas su ponia iš Kanados atvykę Naujus Metus sutikti su losangeliečiais. Dalyvavo Tautinių Namų baliuje, o taip pat ir Liet. Bendruomenės Los Angeles apylinkės valdybos rengtame Naujų Metų sutikime.

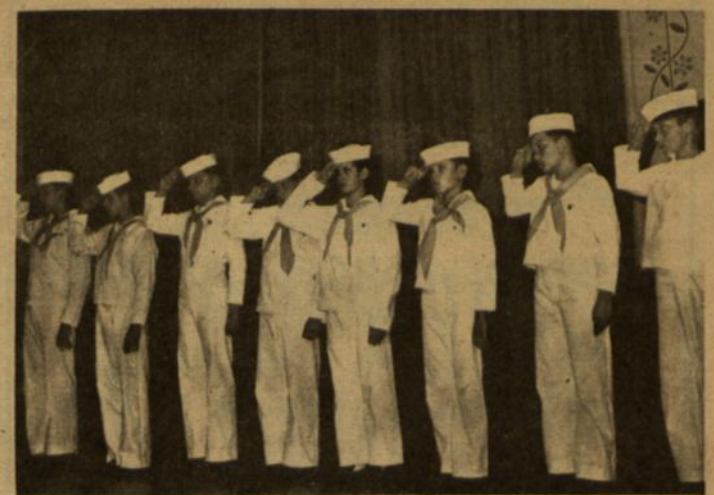
• Balfio direktoriai kun. B. Sugintas ir Valerijonas Šimkus, grįždami iš kelionės po pasaulį, buvo sustoję Los Angeles lietuvių ko-

lonijoje.

• Prof. J. Eretas viešėjo lietuvių kolonijoje ir sausio 3 d. parapijos salėje kalbėjo apie lietuvių tremtyje. Publikos susirinko daug.

• "Rūtos be darželių" trijų veiksmų komediją, parašytą A. Kairio, Dramos sambūris vaidins sausio 24 d. 3:30 val. p. p. šv. Kazimiero parapijos salėje metiniame SLA 75 kuopos parengime. Režisuoja Dalila Mackialienė. Dekoracijos A. Zaliūno. Publika kviečiama dalyvauti.

K. J.

Jaunieji Los Angeles jūrų skautai gerbia naujai pašventintą vėliavą.

L. Kančausko nuotrauka

Los Angeles jūrų skautų dalis iškilmingoje sueigoje prie Šakienės padovanotos vėliavo gruodžio 13 d. parapijos salėje. Prie vėliavos stovi jos kūmai Čiurlionienė ir Jurkūnas.

L. Kančausko nuotrauka

GAL TURIT AMERIKONIŠKŲ CIGAREČIŲ?

-- Gal Tamsta turi parduoti USA cigarečių? Mielai įsigyčiau kad ir 10 pakelių -- šitaip į Vakarų turistą - laikraštininką kreipėsi viešbučio pareigūnas. Tai jau reikšė skirtumą, kai prisimeni, jog tokioje Maskvoje turistai vakariečiai "užpuolami" Kremliaus Raud. aikštėje, arties viešbučiais ir teiraujamasi, ar neparduotų dolerių, pinigines, marškinių, apsiausto, laikrodžio, parkerio ir panašių, rytų bloko piliečius didžiai viliojančių reikmenų.

Iš tikrųjų, tris paras pasidarius Ljubljanos, Slovėnijos sostinės, gatvėse, galėjai įsitikinti kad gyvenimas komunistiniame, kad ir ne Kremliaus vairuojamame krašte, nėra lengvas. Taip, kioskuose cigarečių netruksta, mane tikino, kad įvairių rūšių skaičius siekia net 50, ar net daugiau. Bet... tabakas menkos kokybės, tad pakelis kaštuoja vos 100 dinarų, mažiau kaip 10 centų. Kioskuose amerikietiškių cigarečių nepastebėsi, bet šių eilučių autorių, besikalbėdamas krautuvėse patyrė, kad JAV cigarečių pakelis kaštuoja 600 dinarų ir kad Ljubljanoje esančios bent trys krautuvės, kuriose tokios cigaretės pardavinėjamos oficialiai. Taip, bet kas jas perka? Žinoma, tik "nausiosios klasės" atstovai, nes 600 dinarų, tai... beveik vienos dienos eilinio darbininko uždarbis.

Taip, JAV dūmai gal primena Vakarus, gal juos pūsdamas komunistinio režimo žmogus įsiamonina niūrią tikrovę ir... pradeda ilgėtis kapitalistinės san-

V. ALSEIKA

tvarkos. Tai neabejotinai pliusai, tad ir jų atstovas dabar galvoja: jei kada nors vėl tektų lankytis Jugoslavijoje, teks atsivėžti ne vieną Kent pakelį, bet bent 20 įvairių rūšių JAV cigarečių pakelių...

Jau kiek patvaresnis Vakarų dvasinio pobūdžio ginklų -- spaudos srityje poveikis. Jau minėta, kad besidairant Ljubljanos kioskuose, juose garbingai išdėlioti Time, N.Y. Herald Tribune, N.Y. Times (Paryžiaus laidų), Life numeriai. Taigi, komunistinio krašto gyventojui nedraudžiama įsigyti "supuvusių Vakarų" spaudą ir niekieno netrukdomam susipažinti, kas gi tuose Vakaruose vyksta, ar iš tikrųjų ten taip numukęs gyvenimas, kokį vaizduoja maskvinė "Pravda" ar kiti sovietiškieji laikraščiai.

Mladinska Knjiga -- pats didžiausias Slovėnijos sostinės knygynas. Žinoma, vakariečio dėmesys pirmiausia krypto į užsienio literatūros skyrių. Ten guli gražiai išdėstytos knygos anglų, vokiečių, prancūzų, rusų, žinoma ir slovėnų, bei kroatų ir serbų kalbomis. Kas stebino, tai gausybė pačių naujausių JAV, britų ar prancūzų literatūros naujienų. Šalia Millerio, Wallace, ar McCarthy rikiavosi ir Sartre bei Mauriac, šalia storijų, gerai įrašytų knygų, galėjai pastebėti ir populiariausias kišenes knyges ir kaip pigesnės, jos gausiau perkamos, nes prieinamos eiliniam slovėnų (Jugoslavijos)

piliečiui. Tačiau sovietų knygų pigesnės bene tris kartus ir... visvien jos mažiau perkamos. Atsakymas čia aiškus: labai nepatraukli išvaizda, neįdomios temos, dažnai propagandos priemonės. Vis dėlto esama ir vienos išimties: knygyno tar-nautoja aiškino, kad šalia anglų kalba technikos knygų, atrodo eilėje seka to pobūdžio rusų k. knygos. Taigi, jau aiški sputnikų bei kosmonautų epochos įtaka.

Mladinska Knjiga -- gerai įrengtas knygynas, kurio paslaugomis naudojasi ne tik Slovėnijos sostinės, bet ir kitų provincijų gyventojai. Jis turi skyrių ir kituose miestuose. Kai pastebėjau parduodamus žurnalus ar laikraščius, paklausiau: o kiek jų parduodama? Life per mėnesį išparduodama ligi 250-280 egz., N.Y. Times -- 80 egz., o maskvinės Pravdos -- vos 20 egz. Tai būdingi skaičiai, nes šiaip ar taip aiškiai kapitalistinio newyorkinio dienraščio parduodama net keturis kartus daugiau kaip komunistinės partijos paties svarbiausio leidinio. Žinoma, Life kainą nepigai, tačiau jei šiame mieste (ir už jo ribų provincijoje) labai amerikietiška dvasia atsiduodančio žurnalo išplatinama ligi 300 egz. tai liudytų -- na, tie slovėnai menkoki komunistai...

Ne tik literatūra, bet ir išparduodamos plokštelės liudija gyventojų dėmesį vakarietiškajai kultūrai, stilui, pomėgiams, mados apraiškoms.

JAV spaudos atstovas patenka į to paties knygyno muzikos skyrių ir teiraujasi: ar negalima patirti, kokį plokštelių daugiau išperkama, kur daugiau kreipiamas eilinio plokštelių pirkėjo, ypač jaunimo dėmesys, ar labai domimasi Vakarų šlageriniais dainininkais bei šiaip įvairių dainų ir muzikos dalykų išpildytojais?

-- Mes plokštelių išparduodame net šimtais tūkstančių, ir jų tarpe rasime ir tautinę muziką ir moderniosios muzikos gabalus, -- dainas, orkestrus, chorų, pagaliau, simfoninę ar operinę muziką. Kiek toliau teko patirti, pirmenybė tenka tautinei sovėnų muzikai, kitaip tariant, atiduodama duoklė patriotiniam jausmui. Per 2 metus tik vienos plokštelės -- slovėnų okteto (vyrių) su senomis tautinėmis dainomis, išparduota net 200,000 egz. Toliau seka, pakaitomis, slo-

vėnų ar serbų dainos. Kai kurių dainininkų įdainuotų plokštelių parduodama ligi 50,000 ir daugiau. Teikiamas dėmesys ir klasikinėi muzikai ir didiesiems muzikos meistrams Vakaruose. Pvz. labai mėgiamas Beethoveno simfonijos ar Chopino fortepiolinė muzika.

Jau ne kartą teko girdėti, kad Jugoslavijos (ar ir kitų komunistinio režimo kraštų) jaunimas pamėgęs šokti modernius šokius.

-- Taip, -- toliau aiškinama -- mūsų jaunimas ypatingai susidomėjęs džiaz plokštelėmis. Tiesa, ne visos tokios muzikos plokštelės gaunamos iš JAV ar iš Anglijos, bet kai tik jas gauname, būkite tikras, jas išparduodame per vieną dieną... Plokštelių suvisto ar bossa nova jaunimas per metus išperka ligi 10,000 - 20,000 egz. Žinoma, priklauso, kiek ilgai truks tų šokių mada, 1964 metais buvo mėgiamos plokštelės su Edith Piaf dainomis, tačiau jau iš mados beveik išėjo savo metu buvę populiariai E. Presley ar Yves Montand. Jaunimas dar domisi Pat Boone, Connie Francis, Sammy Davis Jr., dar Richards plokštelėmis, ypatingai mėgsta X. Cugat orkestrinius įrašimus. Na, o Beatles -- negi jais nesidomima? Taip, jie populiariai, bet žymiai mažiau, negu toks Boone, be to -- teigiama -- juk ir tie Beatles, tai mados reikalas... Čia jau tenka susimąstyti: taigi, net komunistinio krašto jaunimas dėmesį byliams laiko iš mados išeinančių dalykų...

Dar tenka patirti, kad iš lengvosios orkestrinės muzikos labai mėgiami Kostelanetz, Mantovani ar vokiečio Zacharias įrašimai ir kiek neteisinga, kad Vokietijoje, Šveicarijoje populiarius Tino Rossi tipo tenoriukas Vico Torriani slovėnų jaunimo netraukia. Dar vienas klausimas: ar brangios Ljubljanoje parduodamos plokštelės? Ilgo grojimo kaina siekia tarp 1,700 - 4,000 dinarų, tad tarp 2-4 dol., mažosios -- 600 - 1,200 dinarų. Tai nepigios kainos ir tų plokštelių tūkstančiai išparduodama. Tai liudytų pomėgį menui, o jaunimo tarpe -- simpatijas Vakarų menininkams ir drauge, netenka abejoti -- patiems Vakarams.

Slovėnai turi gerų rašytojų, dailininkų ir filmų aktorių. Filmų režisierius Stiglitz jau yra gavęs vieną kartą Vakarų premiją ir jis, parodęs jo naują filmą "Never, Petrai", beveik dūmas šių eilučių autorių stoties link, ilgai pasakojo apie savo planus, apie dėmesį Vakarams. Tačiau, tai ir šiaip buvo aišku, -- 3 parų viešnagė Slovėnijoje liudijo: tik žinrėkite, kaip komunistinio režimo gyventojai savo simpatijomis klypsta į Vakarus.

TRUMPAI IS OMAHOS

Praeitų metų rudenį Omahoje pradėjo veikti šeštadieninė liuanistinė mokykla, kuriai vadovauja Dali Katiliūtė ir Vincas Šarka. Mokykloje dirba mokytojai: Gražina Reškevičienė, Joana Drukeiniienė, Joana Lasienė, Jūratė Kartonaitė ir Viktoras Bulkaitis. Mokyklą lanko 67 mokiniai.

Pirmuoju Omahos liuanistinės mokyklos globėju ir mecenatu tapo muz. Br. Jonušas, paaukodamas mokyklai 50 dolerių.

Naujųjų Metų sutikimą surengė medžiotojų ir mė-

Prastlenkimas.

Vyt. Maželio nuotrauka

Detroito steigiamas vaikų darželis

LB Detroito Apylinkės Valdybos iniciatyva visuomenė turės išmintinę progą pasiklausti pranešimo mūsų priešmokyklinio amžiaus vaikų auklėjimo reikalais, kurį padarys D. Petrutyte sausio 23 d. 7 val. vak. Lietuvių Namuose.

D. Petrutyte yra tiesioginė Marijos Montessori mokinė, 1934 m. baigusi Tarptautinius Montessori kursus Nicoje ir dirbo M. Varnienės vedamajame vaikų darželyje Kaune. Nenuleido rankų

Vokietijoje ir čia Amerikoje prisidėdama daug prie Montessori sąjūdžio Chicagoje. Nors to sąjūdžio pradininkė buvo M. Varnienė, tačiau D. Petrutyte kartu su Varnais dirbo ir veikė išvien su šitikišku, kad lietuviškos išveivijos pagrindine baze jos išlaikyme visgi yra mažo vaiko širdis, protas ir jo siela.

LB Detroito apyl. valdyba priešmokyklinio auklėjimo propagavimui pasikvietė D. Petrutyte su paskaita ir filmu, kuris vaizdžiai parodys būdus ir rezultatus, kaip mūsų mažieji patys kuria, siekia ir pasiekia. Suprantama, visi tėvai rūpinasi ir interesuojasi ir matomai stengiasi, kad jų vaikai nenutautėtų. Čia visgi neužtenka vien tik tėvų įpareigoti ir užkrauti tą našumą tik jiems vieniems. Tautinės atmosferos formavimasis daug priklauso ir nuo lietuviškos visuomenės sveiko ir sąmoningo protavimo auklėjimo klausimuose. Todėl visi kviečiami talkon padėti tėvams, mokytojams ir visuomenininkams, kurie tą našumą tiesioginiai turi pakelti ir prašyti tik jiems padėti.

Galimas dalykas, kad su Petrutyte atvyks ir dail. Varnas su ponija, Svečiai iš Chicago apsištos pas p. Kutkus prie Clark parko. Visi suinteresuoti tuo klausimu ir norintieji smulkesnių informacijų prašomi kreiptis į mane tel. CR 8-2436. Pabrėžtina, kad tėvai, turintieji priešmokyklinio amžiaus vaikų, aktyviai dalyvautų ir savo vaikus iš anksto užregistruotų sausio 23 d. kad būtų tikras lankysiančių vaikų darželį skaičius. Prašom tuo reikalu sekti pranešimus spaudoje ir per radiją.

St. Slizys

**NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI DIRVOS
PRENUMERATĄ!**

Vytautas Mackevičius baigia juošti ir greitai laiku pradės lietuviškos duonos ir pyragėlių kepimą savo naujoje ir modernioje kepykloje.

Kanada neteko, o Omaha praturtėjo dviem naujais lietuiviais! Iš Hamiltono čia pas savo brolių pagelbėti prekyboje atvyko Albinas Jonika, gi į marčias iš Toronto čia buvo "jėga atgabenta" Vida Rikevičiūtė (dabar Ciglerienė). Rep.

Visais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudus įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

**A T S T O V A S
VYT. SENKUS**

WO 1-6820

Office ME 1-5997

M. A. SCHNEIDER CO.

2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams.

Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. P ROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ
SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų
Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS
KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos,
automobilai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov.
Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

DIDŽIULIS PASIRINKIMAS prekių ir kainų

LANGAI ir DURYS

Antrieji žieminiai langai ir durys iš STAINLESS STEEL (8 rūšių), ALUMINIJAUS, NYLONO STOGELIAI ir kiti įvairaus metalo ir stiklo gaminiai.

KOSTAS BUTKUS

Tel. LU 5-6291

Chicago

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 3-Star FRENCH COGNAC	5th	4.59
2. Antique Bourbon Kentucky Str. Whiskey ..	5th	3.98
3. CANADA DRY VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35

5. COINTREAU Liqueur	5th	4.75
6. CHIANTI Imported Wine	5th	.98
7. Zeller SCHWARZE KATZE	5th	1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

ORGANIZACIJŲ ŽINIAI

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando Skyriaus organizacijų atstovų susirinkimas įvyksta sekmadienį, sausio 10 d., 12 val. Lietuvių Klubo viršutinėje salėje. Atstovus prašome atvykti laiku.

Darbotvarkė:

1. Valdybės pranešimas.
2. Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimo reikalai.
3. "Baltijos Aidų" radijo programos finansavimas.
4. Skyriaus pareiškimai ir sekančiais politiniais klausimais:
 - a. Pasikėsinimai panaikinti JAV Kongreso priešvalstybinės veiklos komitetą.
 - b. JAV - Sovietų Sąjungos konsuliarinės sutarties tvirtinimas JAV Senate.
 - c. Komunistų raginimai vykdyti pavergtą Lietuvą ryšium su 25 metų okupacijos sukaktimi.
5. Klausimai ir sumanymai.

ALTO Clevelando Skyriaus Valdyba

• 1965 metų sutikimas Clevelando lietuvių visuomenėje, nors ir vyko išsisklaidžius po įvairias sales, bet praėjo visur geru pasisekimu ir tokia progai dėrama nuotaika. Nepristigo svečių nei LB I apylinkės ruošiam N. M. sutikimui Slovėnų salėje, nei Lietuvių Klube, nei čiuurioniečių šeimoje. Apsčiai svečių atsilankė ir į abiejų lietuvių parapijų parengimus. Ne mažą dalis lietuvių susibūrė ir

į Clevelandą atvyksta pagarsėjęs "Antrojo Kaimo" teatras, kuris duos vienintelį spektaklį su dar nematyta programa, sausio 16 d., šeštadienį, 7 val. 30 m. Šv. Jurgio parapijos salėje. Po vaidinimo bus šokiai ir veiks geras bufetas. Vakara rengia Putnamo senelių namų statybai remti komitetas. Nuotraukoje R. Stakauskas, R. Vėžys ir B. Urbonas scenoje "Preludą į nult".

į privačiai rengtus pobūvius.

• Lithuanian Women's Club sekantis susirinkimas įvyks antradienį, sausio 12 d., 8 val. vak., Lietuvių salėje, 6835 Superior Ave. Pirmininkaus Mrs. John Peckaitis.

• CLEVELANDIEČIAI gali išgity naujai išleistų plokštelių Dirvoje. Neseniai gauta siunta DAINAVOS ansamblio, Toronto VARPO choro bei solisto JONO VAZNELIO įdainuotu dainų ir operų arijų plokštelių. Kaina — 5 dol. (Stereo — 6 dol.).

• Įžymi graikų pianistė Gina Bachauer pasirodys Clevelando Orkestro koncertų programoje sausio 14 ir 16 d., 8:30 v. v. Sevrance Hall.

Ji skambins Prokofjovo Piano Concerto su orkestru. Dirigento Szell vadovaujamas orkestras, be to, pasirodys su prancūzų komp. H. Dutilleux kūriniiu Cinq Metaboles.

Deklamavimo vakaras

Sausio mėn. 23 d. Šv. Jurgio parapijos salėje 7 v. v. Neringos Skaučių Tuntas rengia savo skaučių deklamavimo bei dailiojo skaitymo vakarėlį -- šokių. Vakaro metu premijas laimėjusios skautės savo pasirinktais konkursui dalykėliais pavairins programą. Tuo pat metu joms bus įteiktos premijos, kurias skiria Skautininkų draugovė, Tėvų komitetas ir Neringos tuntas. Šio konkurso tikslą labai gražiai suformulavo skaut. Balašaitienė, kuri buvo pakviesta komisijos pirmininke: 1. Skatinti skaites gyviau domėtis lietuvišku žodžiu ir lietuvių autorių kūryba. 2. Garsaus skaitymo ir deklamavimo pagalba pratinti skaites prie taisyklingo lietuviško tarimo ir 3. Ugdyti meilę lietuviškai kalbai, išryškinti jos grožį ir grynumą.

Konkurse dalyvauja visos Neringos Tunto skautės: jaun, skautės, skautės bei vyr. skautės. Tam jos išmoka atmintinai arba paskaityti 4-6 posmelių eilėraščių, dramų, beletristinio veikalo ištrauką ar monologą, kuris užtruktų ne ilgiau, kaip

5 min. perskaityti ar padeklamuoti. Pasirinktas dalykėlis vertinamas 10 taškų: už kalbos taisyklumą, tarseną, teksto stisyklumą, tarseną, teksto tikslų išlaikymą, jo originalumą, teksto išpildymą vaidybinio atžvilgiu. (Šis aspektas vertinamas tik vienu tašku).

Konkurso komisiją sudaro: skautininkė A. Balašaitienė, I. Jonaitienė, M. Švarcienė, ir du tėvų komiteto nariai. Tėvilius prašome paraginti ir padėti skautėms pasiruošime bei jas suvežti patikrinimui prieš vakarėlio pradžią, kad jos vėliau galėtų linksminis be jokio įtemimo. Visos skautės vakarėlyje dalyvauja skautiškoje uniformose ir atvyksta į Šv. Jurgio par. salę 6 v. 30 min. p. p. Vakaro metu vyr. skaučių Lazdynų Pelėdos dr-vė paves "Laimės šulinį" bei išleis savo draugovės laikraštėlį. Naujasis Tėvų Komitetas paruoš jaunimui skanių užkandžių, o jaunojo Juodėno vadovaujamas orkestras ne vienam neleis nuobodžiauti. Tikimės gausaus būrio jaunimo atsilankant į šį skautišką pobūvį.

(n)

NAUJAS TĖVŲ KOMITETAS

1964 m. lapkr. mėn. 6 d. Neringos Skaučių naujas tėvų komitetas pareigomis pasiskirstė sekančiais: pirm. -- L. Staškūnas, vicepirm. -- A. Neimnienė, sekr. A. Butkus, kasin. -- O. Jokubaitienė, nariai: P. Valginis, J. Stuogienė, Z. Pliodžinskienė. Naujam komitetui linkime sėkmės tunto paramos darbuose.

PADĖKA

Neringos Skaučių Tunto buv. tėvų komiteto pirmininkei p. J. Stuogienei bei visiems komiteto nariams už visokeriopą pagalbą praėjusių -- 1964 metų tunto veikloje širdingai dėkoju. Tikiu, kad mūsų draugiški ryšiai ir toliau liks artimi ir nuoširdūs, kad ir ateityje, reikalui esant, susilauksime tokios pat moralinės bei materialinės pagalbos. Už jūsų didelį darbą skautiškoje veikloje tikrai skautiškas ačiū! V. Butkienė Tuntininkė

• Reikalinga lietuvių moteris buto valymui. Skambinti po 6 val. vakare. PO 1-7032.

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

Turime keletą gerų vienos ir dviejų šeimų namų. Bonna Hecker, Addison ir kt. Artį gero susisiekimo. Kažnyčios, mokyklos. Nebrangūs, galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Suinteresuoti skambinkite.

E. 156 — St. Clair

2 vienos šeimos namai, 8-4 ant didelio sklypo. 2 garažai. Gerame stovyje. \$16,500.

Investavimui

6 šeimų mūrinis — \$14,900.

Lietuviai bendradarbiai:

Alg. Dailidė, John Lorenz ir Ant. Mikoliūnas
13229 Superior Ave.

UL 1-6666

BALTIC STORES AND INVESTMENTS CO.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2. England. SHO 8734.
11 London Lane, Bromley, Kent, England, Rav. 2592.

Tik čia Tavo kapitalas greičiausiai augs nešdamas aukščiausių dividendų! Investuojant 1-2 metams mokamas dividendas 5%, gr investuojant 2-3 metams mokama 5½%.

Už investavimus 5 metams ir ilgiau, mokama

7%.

Už nuošimčius nereikia mokėti jokių mokesčių. Tarpininkaujame palikimo reikalų sutvarkyme. Visi investavimai yra apdrausti ir garantuoti nejudomu turtu.

• Ar ne per daug mokate už savo namų bei baldų ir kt. nuogulnies bei Jūsų nelaimės? Pasitikrinkite pas Z. Obelenį 531-2211 ar V. Giedraitį 944-6835.

• SLA apdrauda gera, geresnė nėra. SLA organizatorius kiekvienam lietuviui, ar šeimos galvai, ar viengungiui, ar jaunuoliui turi gerus gyvybės apdraudimos patarimus. Pasikalbėjimas su SLA Organizatorium Jums asmeniškai bus naudingas. Kas nori arčiau pažinti SUSIVIENIJIMĄ

LIETUVIŲ AMERIKOJE, teparašo: LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA, 307 West 30th Street, New York, N. Y. 10001.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

PAGLIO'S RESTAURANT and LOUNGE

239 Richmond Rd. at Chardon Rd.
Richmond Heights, Ohio 44132
AN 1-2040

AMERIKIETISKI IR ITALISKI VALGIAI.
Atdaras septynias dienas į savaitę.

Lietuvaitė savininkė — galite kalbėti lietuviškai.
Lietuviai mielai laukiami svečiai.

COLONIAL FLOWER SHOPPE

GĖLĖS KIEKVIENAI PROGAI

Conveniently located one block from Jakubs & Son Funeral Home.

IVanhoe 6-5055 890 East 185 St.
Cleveland, Ohio 44119

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

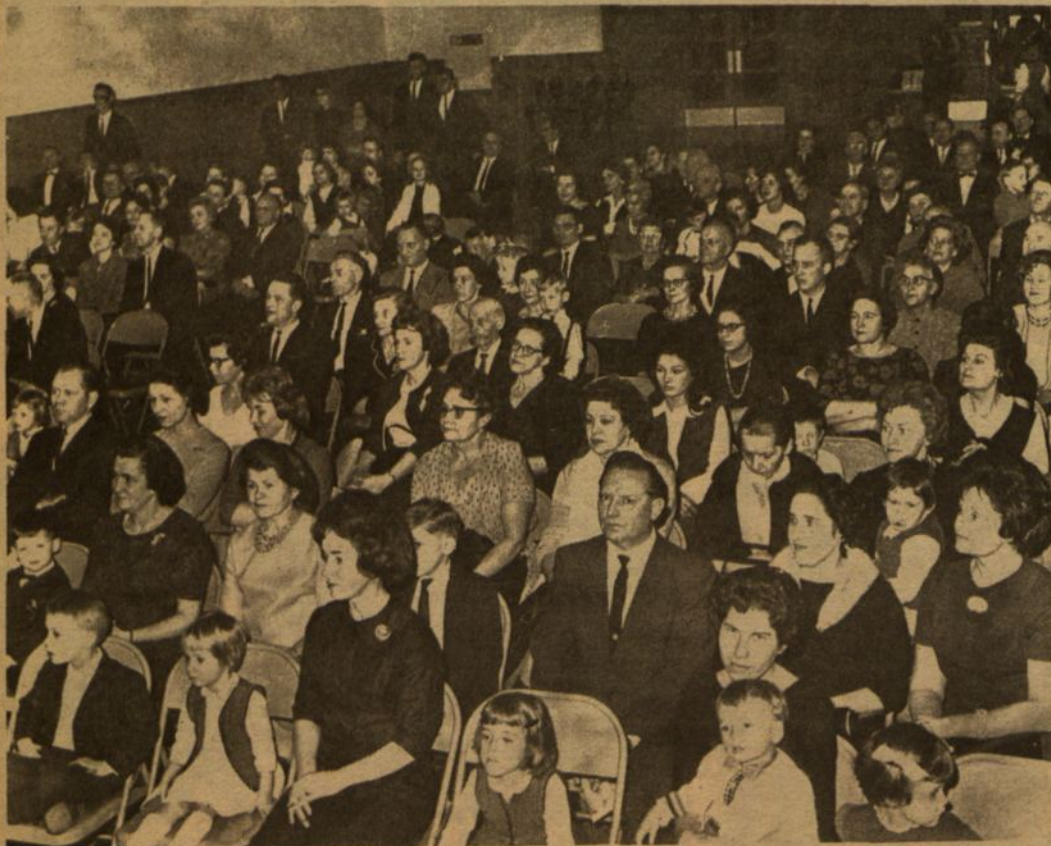
Licensijuoti laidotuvų direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Clevelande choras, vadovaujamas muz. J. Kazėno, publikai prašant turėjo pakartoti dainą "Mūsų kuopa kai išeina". J. Garlos nuotrauka

Į Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos suruoštą Kalėdų eglutę sausio 3 d. prisirinko gražus būrys svečių. J. Garlos nuotrauka

LAIKAS —

1965 m. sausio 17 d.
(sekmadienį),
3 valandą po pietų.
Publika prašoma
nevėluoti.

VIETA —

Marijos
Aukštesniosios
Mokyklos salė,
67th Street ir South
California Avenue
kampas.

LIETUVIŲ MENO ANSAMBLIO "DAINAVOS" KONCERTAS

IR

MAIRONIO MUZIKINĖ BALADĖ

"ČIČINSKAS"

PREMJERA

Muzika ALGIO ŠIMKAUS. Pastatymas ANTANO RŪKO. Dekoracijos VIKTORO PETRAVICIAUS.

Solistai — DANA STANKAITYTĖ, JONAS VAZNELIS. Aktorė — EGLĖ VILUTIENĖ.

Styginis kvartetas: POVILAS MATIUKAS, ALFONSAS PAUKŠTYS, JUOZAS STROLIA, PETRAS ARMONAS.

Prie piano — PROF. VLADAS JAKUBĖNAS.

Dirigentai — ALGIS ŠIMKUS ir PETRAS ARMONAS.

Bilietai gaunami

"Marginiuose", 2511
W. 69th Street. Tel.
PR 8-4585.

"Royal Blue" krau-
tuvėje — 4359 So.
Campbell Ave. Tel.
Blshop 7-9475.

Frank's TV, 3240 S.
Halsted Street. Tel.
CALumet 5-7252.

Cicero — Stan-
gerbergų krau-
tuvė, 4938 West 15
St. Telef. OLYmpic
6-1096.

Koncerto dieną kasa
veiks nuo 1 valandos
po pietų.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Lietuvos Nepriklausomybės Fondui atsiųsta 25 dol. per R. Jasiūną, iš Bostono, Mass.

• Albinas Baranauskas — Draugo romano premijos laureatas. Keturioliktoji iš eilės Draugo romano konkurso premija šiais metais atiteko rašytojui Albinui Baranauskui už romaną "J ir J".

Brooklyne posėdžiavusią jūrą komisiją sudarė J. Brazaitis, P. Jankus, N. Mazalaitė, Pr. Naujokaitis ir A. Samušis. Mecenatai — Angelė ir Jonas Andriuliai iš Caster, Mich.

A. Baranauskas jau yra pasirodęs novelių rinkiniu "Sniego platumos", už kurį yra laimėjęs Aidų žurnalo premiją. Jo novelės yra pasirodę mūsų žurnaluose ir laikraščiuose.

• Dail. J. Bagdonas, galutinai isikūręs New Yorke, persikėlė į naują butą. Jo adresas: 85-59 88th Street, Woodhaven, N. Y. 11421. Telefonas: 441-2374.

• BALFo 100-jo skyriaus vajeus užbaigimui ruošiamas spektaklis, kurį atliks iš Chicago J. Kelečius, N. Martinaitytė ir R. Cinka. Apieškimą parapijos salėje, sausio 16 d., Brooklyne, N. Y.

• Baltimorės lietuvių radijo valandėlė sausio 16 d. ruošia vakarą, kuriame bus ir įvairių talentų varžybos. Šokiams gros J. Lekavičiaus orkestras.

Vakaras ruošiamas Lietuvių svetainėje. Pradžią 7:30 val. vak.

Įėjimas: suaugusiems 2 dol., studentams — 1 dol., vaikams — 50 centų.

• Pranys Alšėnas, Elzės Jankutės ir Kristupo Jankaus prašomas, sutiko parašyti Mažosios Lietuvos Patriarcho Martyno Jankaus (mirusio tremtyje — Vokietijoje) monografiją.

Monografijos išleidimą sutiko finansuoti nepailestantis lietuvių veikėjas ir kilnių tautinių darbų rėmėjas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, J. J. Bachunas.

Turintieji kokios nors

POETO ALGIMANTO MACKAUS PAMINĖJIMAS NEW YORKE

Tragiškai žuvusio poeto Algimanto Mackaus paminėjimas įvyks penktadienį, sausio mėn. 15 d., 8:30 val. vak. dail. K. Žoromskio studijoje, 257 W. 14th Street (prie 8th Avenue), Manhattan.

Programoje rašytojo Algirdo Landsbergio žodis apie Alg. Mackų kaip poetą. Aktoriai Nijolė Martinaitytė ir Jonas Kelečius deklamuos jo poeziją. Visi susidomėję, o ypač jaunoji karta, kurios Alg. Mackus buvo beveik vienintelis poetas, maloniai kviečiami atsilankyti.

Rengėjai — Lietuvių Jaunimo Organizacijų Federacijos Diskusijų Ratelis.

VISIEMS "MUZIKOS ŽINIŲ" PRENUMERATORIAMS PRANEŠIMAS

1964 m. spalio mėn. per spaudą kviečiau ir dabar dar pakartotinai kviečiu visus mylinčius muziką užsiprenumeruoti vienintelį lietuvių kalba leidžiamą muzikos žurnalą "MUZIKOS ŽINIŲ". Pasikeitus mano gyvenamai vietai, prašau čekius ir laiškų siųsti šiuo naujuoju adresu: Pranas Ambrazas, 27471 Markbarry Dr., Euclid Ohio 44132.

Kadangi žurnalo redaktoriai ir valdybos nariai ir administratorius dirba be atlyginimo, laisvu nuo savo tiesioginių pareigų laiku, tat mielus prenumeratorius atsiprašome, jeigu žurnalo numeris po numerio ir vėliau pasirodys.

Be to, primenu, kad visi prenumeratoriai užsimokėję už "Muzikos žinias" du dolerių, gaus keturis numerius.

Pranas Ambrazas,
A. L. R. K. Vargoninkų
Sąjungos išdininkas

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės tema, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščių įteikti data: 1965 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomajame mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1965 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetu rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

medžiagos (rašytinės ar vaizdinės) apie amžinos atminties Patriarchą, maloniai prašomi siųsti P. Alšėnui, 101 Evelyn Ave., Toronto 9, Ont., Canada.

Tragiškai žuvus MARGUČIO radijo vedėjai

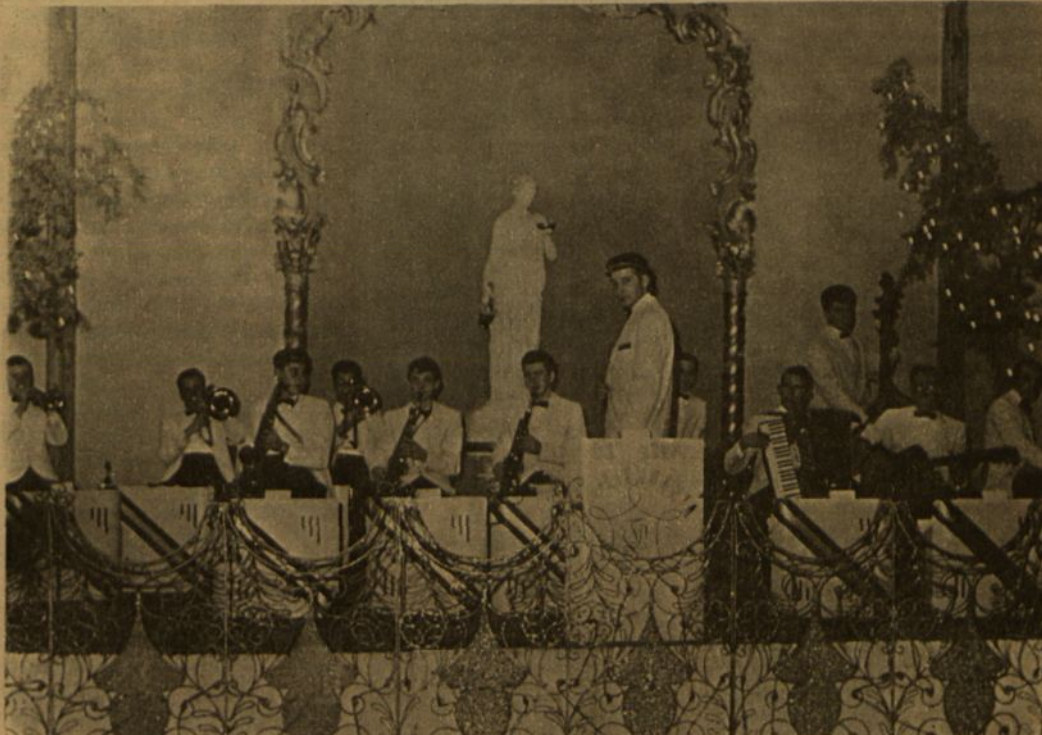
LILIJAI VANAGAITIENEI

ir redaktoriui

ALGIMANTUI MACKUI

giminėms ir artimiesiems giliausią užuojautą reiškia

Lietuvių Jūrų Skautija

Neolituų orkestras, vadovaujamas A. Modestavičiaus, grojo sutinkant 1965 metus puošnioje Ferrara Manor salėje, Chicagoje.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS CHICAGOJE

Daug lietuvių Chicagoje. Daug ir parengimų Naujiesiems Metams sutikti. Tačiau nė vienas jų negali prilygti nei jaukumui, nei puošnumui, nei tvarkingumui, nei dalyvių skaičiui, neolituų ir sambūrių Naujų 1965 Metų sutikimui, puošnioje Ferrara Manor salėje. Jau gruodžio pradžioje visos 600 vietų buvo užsakytos.

Apsčiai vietos automobiliams pastatyti, erdvi, gražiai išdekoruota salė, vykusiai paskirstyti staliukai, geri valgiai, greitas patarnavimas, puiki tvarka, skaitlingas neolituų orkestras, populiarus šeiminingas Jonas Našlidnas, taktiškas išdininkas ir vyriausias organizatorius Mečys Šimkus, paslaugus bufeto kavininkas, LTA Sambūrio pirmininkas Ignas Andrašiūnas, o svarbiausia, rinktinė publika padarė šį tradicinį neolituų ir sambūrių Naujų Metų sutikimą miela ir maloni ne tik vyresnės kartos lietuviams, bet taip pat ir jaunimui, neturėjusiam galimybės matyti Naujų Metų sutikimų Nepriklausomoje Lietuvoje.

Minutę prieš dvyliką Tautos himnas, trumpas pirmininkės Elvyros Kavaliūnaitės sveikinimo ir linkėjimo žodis, Gaudeamus — tai ir visa oficialioji dalis. Po to, visa salė, lyg pajudintas skruzdėlynas, virto viena didžiule lietuvių šeima.

V. A. Račkauskas

Neolituų ir LTA Sambūrio N. Metų sutikime Ignas Andrašiūnas ir Mečys Šimkus įteikia bilietėlius svečiams Česlovui Rukuižai ir Julijui Balučiui.

Vilties d-jos vicepirm. Kazys Pocius su žmona N. Metus sutiko neolituų tarpe. Prie stalo sėdi iš kairės: S. Balutienė, M. Račkauskienė, V. Bliskienė ir E. Pocienė. Stovi: P. Stoncelis, A. Bliskis, J. Balutis, K. Pocius ir E. Balceris.

Neolituos L. Virpšaitės (trečia iš kairės) ir jos svečių stalo N. Metų sutikime.

Dr. Juozo ir inž. Eugenijaus Bartky ir jų svečių stalo N. Metų sutikime.